

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԸՅՈՒՂ

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ
ՈՒՍԱՆՈՂԻ
ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԻԶԵՎԱՆ 2019

Մեթոդական սույն ուղեցույցի նպատակն է առաջին կուրսեցիներին ծանոթացնել Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի պատմությանը, կառուցվածքին, ուսումնառության կանոններին, ուսանողների իրավունքներին և պարտականություններին, գիտամանկավարժական գործընթացի կազմակերպմանը և ներհամալսարանական կառույցներին և նրանց գործունեությանը:

Ուղեցույցում ներկայացված են նաև դասապրոցեսների (դասախոսություններ, գործնական և սեմինար պարապմունքներ և այլն) մեթոդական կողմերը, քննություններին և ստուգարքներին պատրաստվելու յուրահատկությունները, ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման առանձնահատկությունները:

Հիմնականում ուղղված լինելով ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղի բակալավրիատի առաջին կուրսի ուսանողներին՝ մեթոդական սույն ուղեցույցը նախատեսված է նաև բոլոր համալսարանականների համար:

ԵՊՀ ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՏՆՕՐԵՆԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ

Միրելի՝ ուսանողներ,

Տավուշ աշխարհի սահմանամերձ գոտում հիմնադրված մեր կրթօջախն արդեն 25 տարի կյանքի լայնահուն ճամփաներ է բացում մարզի երիտասարդության համար, ովքեր համալսարան են գալիս դպրոցական տարիներին ձևավորված նախասիրություններով՝ դառնալով տնտեսագետ ու բնագետ, պատմաբան ու բանասեր, հոգեբան ու արվեստագետ...

Տարածաշրջանային բուհերի շարքում իր գիտակրթական մակարդակով և ազգապահպան նշանակությամբ ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղը առաջատար դիրք է գրավում: Մասնաճյուղում ստեղծված են բոլոր պայմանները (ժամանակակից տեխնիկայով կահավորված լսարաններ, արվեստանոցներ, հարուստ գրադարան, մարզասրահ)՝ գիտության լույսով իմաստավորելու ուսանողական տարիները, հետաքրքիր ու բովանդակալից դարձնելու համալսարանական առօրյան:

Կրթօջախի պրոֆեսորադասախոսական կազմը գիտության ժամանակակից նվաճումներով առաջնորդվող հզոր մի ներուժ է՝ հրավիրված ԵՊՀ-ից, հանրապետության առաջնակարգ այլ բուհերից և համալրված տեղացի որակյալ մասնագետներով, որոնց գործունեությունը նպատակաուղղված է ուսանողներին մրցունակ դարձնելու մարզի և հանրապետության աշխատաշուկաներում:

Վստահ եմ, որ ձեր ուսանողական տարիները կլինեն անմոռաց հուշերով լի, և դուք, որդեգրած ավանդված ռազմահայրենասիրական ոգին, կառչած մեր բիրլիական հող ու ջրին, ձեր ստացած հարուստ ու բազմակողմանի գիտելիքներով կդառնաք բանիմաց մասնագետներ ու բարձր կպահեք մեր համալսարանի անունն ու օրեցօր բարձրացող հեղինակությունը...

**ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի պաշտոնակատար,
Ֆիզ. մաթ. գիտ. թեկն., դոցենտ Անուշավան Մակարյան**

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղն ազգային և տարածաշրջանային դերակատարությամբ կրթական և գիտամշակութային հաստատություն է, որի հիմնական առաքելությունը գիտելիքի ստեղծումը, փոխանցումը և տարածումն է կրթության զարգացման պետական ռազմավարության շրջանակներում:

Մասնաճյուղն ազգային աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան գիտելիքներով ու անհրաժեշտ կարողություններով օժտված մասնագետներ է պատրաստում բակալավրի և մագիստրոսի որակավորումներով՝ մասնագիտական կրթական ծրագրերով իրականացվող բարձրորակ կրթության, շահակիցների պահանջունքների բավարարման, ուսանողակենտրոն միջավայրի ապահովման շնորհիվ:

Մասնաճյուղն իր գիտական հետազոտություններով, նորարարական ուսուցմամբ, ժողովրդական հին ու նոր արհեստները արվեստին մոտեցնելու և կիրառելի դարձնելու հետևողականությամբ նպաստում է հայագիտության, հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և բնական գիտությունների ու մշակույթի զարգացմանն ու նորովի մատուցմանը տարածաշրջանում:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ

Հայաստանի Հանրապետության հյուսիսարևելյան տարածաշրջանում կրթական և մշակութային խնդիրների լուծման գործում մեծ տեղ ու դեր ունի Երևանի պետական համալսարանի միակ՝ Իջևանի մասնաճյուղը: ԵՊՀ-ի ուսումնական ծրագրերով, հիմնականում մայր ԲՈՒՀ-ից և ՀՀ-ի առաջատար բուհերից գործուղված պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի ուժերով և Բոլոնիայի գործընթացով ուսումնառություն իրականացնող մասնաճյուղը պատասխանատվության բարձր զգացումով և պատշաճ մակարդակով է իրականացնում իր կրթական-դաստիարակչական առաքելությունը, մարզի բնակչության համար այնքան երազած, կարևոր ու այնքան անհրաժեշտ կրթօջախի հիմնախնդիրները:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղը հիմնադրվել է 1994թ.՝ Իջևանի տարածաշրջանային քոլեջի բազայի վրա: Կրթօջախում կատարվում են կառուցվածքային նոր փոփոխություններ, հաստատությունն ավարտում են եռամյա կրթությամբ առաջին շրջանավարտները:

1995թ. ամռանը մասնաճյուղը տալիս է բակալավրական կրթությամբ իր առաջին շրջանավարտները՝ թվով 59 մասնագետ: 1991-1996թթ. մասնաճյուղի տնօրեն է հաստատվում ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր **Համլետ Մուրենի Կարայանը**: 1996թ. ապրիլից մինչև 2000թ. հոկտեմբեր ամիսը ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղը ղեկավարել է տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր **Շավարշ**

Մարզայայանք:

2000-2018թթ. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղը ղեկավարել է պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ ***Մամվել Արշավիրի Առաքելյանը***, 2018-2019 թվականներին՝ ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ ***Արտակ Վոլոդյայի Ցուցույանը***:

2019 թ. մասնաճյուղի տնօրենն է ֆիզ. մաթ. գիտ. թեկն., դոցենտ ***Անուշավան Հայկարամի Մակարյանը***:

Վերջին տարիները ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի համար նշանավորվել են որպես կրթական բարեփոխումների շրջան: Շարունակվում են հետևողական աշխատանքները ուսումնագիտական գործընթացի կայունացման և զարգացման ուղղությամբ: Կատարելագործվում են ուսումնական ծրագրերն ու պլանները՝ որպես ուսուցման նորացման կարևոր պայման և երաշխիք:

Մասնաճյուղի գործունեության հիմնական խնդիրը համալսարանական կրթության բովանդակության և ուսման բարձր որակի ապահովումն է:

Տնտեսական հարաբերություններին համապատասխան վերանայվել են մասնագիտությունների ցանկը: Բնական և հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետների շրջանավարտները, ստանալով մանկավարժի որակավորում, ապահովում են մարզի հանրակրթության մասնագետ-ուսուցիչների պահանջները:

Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի լավագույն շրջանավարտները հաջողությամբ իրականացնում են ազգային մշակութային ավանդույթների, արժեքների պահպանման, զարգացման և հետագա սերունդներին փոխանցման մեծ առաքելությունը:

Հիմք ընդունելով ԵՊՀ-ում գործող կանոնակարգերը՝ մասնաճյուղում մշակվել և գիտական խորհրդի կողմից հաստատվել են նորացված ուսումնական կանոնակարգերը, ներքին կարգապահական կանոնները:

Մասնաճյուղը պատրաստում է ԵՊՀ ծրագրերին համապատասխան բակալավրական կրթության մասնագետներ: Մասնաճյուղում աշխատող առաջատար պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի գերակշիռ մասը ԵՊՀ-ից է: Գիտահետազոտական աշխատանքները հիմնականում ընթանում են հայագիտության, կիսահաղորդչային միկրոէլեկտրոնիկայի, փոքր բիզնեսի զարգացման, լեզվի ու գրականության, ինչպես նաև պատմության, մանկավարժության և հոգեբանության հարցերի ուսումնասիրության ուղղությամբ: Մասնաճյուղը համագործակցում է բազմաթիվ բուհերի հետ:

ՄԱՍ I

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԶՅՈՒՂԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԶՅՈՒՂԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐՆ

ՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղն ունի 4 ֆակուլտետ:

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետը գործում է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի բացման օրվանից: Տարբեր տարիների ֆակուլտետի դեկաններ են եղել Արտաշես Պապոյանը (բ.գ.դ., պրոֆեսոր), Ռուբեն Աղուզումցյանը (հ.գ.թ., դոցենտ), Սամվել Առաքելյանը (պ.գ.թ., դոցենտ), Ռաֆիկ Նահապետյանը (պ.գ.դ., դոցենտ), Վարդան Ալեքսանյանը (պ.գ.թ., դոցենտ), Աշոտ Ներսիսյանը (պ.գ.դ., պրոֆեսոր), Վաչագան Ավագյանը (բ.գ.թ., դոցենտ):

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետում այժմ գործում են 5 ամբիոններ՝

- Հայոց պատմության և հասարակագիտության,
- Մանկավարժության և հոգեբանության,
- Հայոց լեզվի և գրականության,
- Անգլերեն լեզվի և գրականության,
- Ֆրանսերեն լեզվի և գրականության:

Ֆակուլտետի կազմում գործում է նաև Ռուսաց լեզվի սեկցիան:

Ֆակուլտետում ուսուցումը կազմակերպվում է «Պատմություն», «Հայոց լեզու և գրականություն», «Հոգեբանություն», «Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա», «Ֆրանսերեն լեզու և գրականություն», «Անգլերեն լեզու և գրականություն», «Ռուսաց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրերով:

Ֆակուլտետում գործում են «Երիտասարդ պատմաբանների», «Երիտասարդ բանասերների», «Երիտասարդ հոգեբանների» ուսանողական մասնագիտական ակումբներ:

Ֆակուլտետի դեկանն է բան. գիտ. թեկնածու ***Կարինե Պողոսի Պողոսյանը:***

Հեռ.՝ /0263/4-00-51, 093- 88-42-54

Էլ. փոստ՝ karine.pogosyan.76@mail.ru

Բնական գիտությունների ֆակուլտետ

Բնական գիտությունների ֆակուլտետը 1991թ. Իջևանում բացված տարածաշրջանային քոլեջի երեք ֆակուլտետներից մեկն էր, որի առաջին ղեկանը եղել է ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Վալերի Տեր-Անտոնյանը: 2004 թ. -ից շուրջ 10 տարի ֆակուլտետի ղեկանը ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու Արտակ Վոլոդյայի Ցուցուլյանն էր:

1994թ. կառավարության որոշմամբ Իջևանի տարածաշրջանային քոլեջի բազայի վրա ստեղծվում է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղը: Բնական գիտությունների ֆակուլտետում ընդունելությունը կատարվում էր «Մաթեմատիկա» և «Ֆիզիկա» մասնագիտությունների գծով: Ֆակուլտետը ղեկավարում էր ֆիզմաթ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Ռուվանդ Ավագյանը:

Հաշվի առնելով անտառաշատ մարզի բնական առանձնահատկությունները՝ 2000թ. ֆակուլտետի կազմում ավելանում է «Անտառային և անտառապուրակային տնտեսություն» մասնագիտությունը, որի նպատակն էր մարզի անտառտնտեսությունները համալրել բարձրակարգ մասնագետներով: Նույն թվականին «Մաթեմատիկա» և «Ֆիզիկա» մասնագիտությունների փոխարեն ընդունելություն է կատարվում «Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա» մասնագիտությամբ՝ հնգամյա կրթությամբ:

Հաշվի առնելով ԿԳՆ պահանջները՝ 2007թ. կատարվում է մասնագիտությունների փոփոխություն. «Մաթեմատիկա, ինֆորմատիկա և ֆիզիկա» մասնագիտությունը, որը գործում էր 2001թ-ից, փոխարինվում է «Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա» մասնագիտությամբ, իսկ «Անտառային և անտառապուրակային տնտեսություն» մասնագիտությունը՝ «Բնապահպանություն և բնօգտագործում» մասնագիտությամբ:

Ֆակուլտետն այժմ ունի երկու ամբիոն՝

- Ծրագրավորման և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների,
- Ընդհանուր մաթեմատիկայի և բնագիտության:

Ֆակուլտետի կառուցվածքում գործում են երկու համակարգչային լաբորատորիա՝ հազեցած ժամանակակից լաբորատոր բազայով, ընթերցասրահ:

Այժմ ֆակուլտետում ուսուցումը կազմակերպվում է «Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա» և «Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ» մասնագիտությունների գծով:

Ֆակուլտետի ղեկանն է ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, Մանվել Աշոտի Զաքարյանը:

Հեռ.՝ (+37494) 34-01-13

էլ. փոստ՝ mzakar@mail.ru, matinform.ephim@yandex.ru

Տնտեսագիտության ֆակուլտետ

Տնտեսագիտության ֆակուլտետը գործում է մասնաճյուղի հիմնադրման օրից: Տարբեր տարիների ֆակուլտետը ղեկավարել են Ալբերտ Օրոյանը (ֆ.մ.գ.թ., դոցենտ), Մարտիրոս Պետրոսյանը (տ.գ.դ., պրոֆեսոր), Սամվել Առաքելյանը (պ.գ.թ., դոցենտ) և Նելլի Խուդավերդյանը (տեխ.գ.թ., դոցենտ):

Մինչև 2001 թվականը ֆակուլտետում ուսուցումը կազմակերպվում էր «Ընդհանուր տնտեսագիտություն» մասնագիտությամբ: 2001թ.-ից բացվում է երկրորդ՝ «Սոցիալ-մշակութային ծառայություն և զբոսաշրջություն» մասնագիտությունը, որը 2007 թ. վերանվանվում է «Սերվիս», իսկ 2015 թվականից՝ «Զբոսաշրջություն»:

Ֆակուլտետն այժմ ունի երկու ամբիոն՝

- Ընդհանուր տնտեսագիտության,
- Տուրիզմի կառավարման և մշակութաբանության:

Այժմ ֆակուլտետում ուսուցումը կազմակերպվում է «Ֆինանսներ» և «Զբոսաշրջություն» կրթական ծրագրերով:

Ֆակուլտետի ղեկանն է տնտ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ **Գայանե Հրաչիկի Ավետիսյանը:**

Հեռ.՝ /263/4-00-51, 094-19-15-19

Էլ. փոստ՝ g.h.avetisyan@yandex.com

Կիրառական արվեստի ֆակուլտետ

Իջևանի տարածաշրջանային քոլեջի հիմնադրման պահից՝ 1991թ. մինչև 1994թ., «Դեկորատիվ-կիրառական արվեստ» մասնագիտությունը գործել է հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի կազմում:

1994թ. «Դեկորատիվ-կիրառական արվեստ» մասնագիտության հիման վրա ձևավորվում է կիրառական արվեստի ֆակուլտետը, որի ղեկան է նշանակվել Պողոս Մկրտիչի Կարապետյանը: 1996–2006թթ. ֆակուլտետի ղեկանը եղել է ՀՀ նկարիչների անդամ, գեղանկարիչ Սպարտակ Հայկի Սարգսյանը: 2006թ.-ից մինչև 2014թ. ֆակուլտետը ղեկավարել է տեխ. գիտ. թեկնածու Կամո Բենիկի Այվազյանը:

Մինչև 2007թ. ֆակուլտետն ունեցել է երկու մասնագիտություն՝ «Կիրառական զարդարվեստ և ժողովրդական արհեստներ» և «Դիզայն»:

2014թ.-ից սկսած ֆակուլտետում ուսուցումը կազմակերպվում է «Կիրառական արվեստ» և «Դիզայն» կրթական ծրագրերով:

Ֆակուլտետն այժմ ունի երկու ամբիոն՝

- Գծանկարի, գունանկարի և քանդակի
- Դեկորատիվ-կիրառական արվեստի և դիզայնի:

Հանրապետության տարբեր քաղաքներում, Իջևանի քաղաքային պատկերասրահում և մասնաճյուղում հաճախ են կազմակերպվում ուսանողների և դասախոսների թեմատիկ լայն ընդգրկում ունեցող ստեղծագործությունների ցուցահանդեսներ, ուսանողական գիտական ընթերցումներ:

Ֆակուլտետի դեկանն է ֆիզմաթ. գիտ. թեկնածու **Ալեքսան Շամիրի Մարգարյանը:**
Հեռ` 093-20-65-05, 096-20-65-05      էլ. փոստ` artdekan@rambler.ru, sci-ib@ysu.am

Հեռակա ուսուցման բաժին

Մինչհամալսարանական կրթության և հեռակա ուսուցման բաժինը հիմնադրվել է 2006թ. հոկտեմբերի 27-ին` տարածաշրջանի հիմնարկ-ձեռնարկություններն ու դպրոցները համապատասխան բարձրագույն կրթությամբ կադրերով ապահովելու նպատակով: Սկզբնական շրջանում բաժնի վարիչի պարտականությունները համատեղությամբ իրականացրել է ուսումնամեթոդական բաժնի վարիչ` Արկադի Դավթյանը: Հեռակա ուսուցման բաժնի վարիչ են եղել Նելլի Խուդավերդյանը (տ.գ.թ., դոցենտ), Ֆելմիրա Դավթյանը (բ.գ.թ., դոցենտ):

Հեռակա ուսուցման բաժնում ուսուցումը տարվում է 12 կրթական ծրագրերով.

1. Ֆինանսներ
2. Տնտեսագիտության տեսություն
3. Տնտեսագիտություն
4. Զբոսաշրջություն
5. Սերվիս
6. Պատմություն
7. Հոգեբանություն
8. Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա
9. Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա
10. Կիրառական մաթեմատիկա և ֆիզիկա
11. Բնապահպանություն և բնօգտագործում
12. Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ

Հեռակա ուսուցման բաժնի ուսումնական գործընթացին ընդգրկված է ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղի համապատասխան ամբիոնների պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը:

Հեռակա ուսուցման բաժնի վարիչն է բան. գիտ. թեկնածու **Մարատ Հովիկի Զուրաբյանը:**

Հեռ.՝ (263)4-04-50, 093-55-64-01

Էլ. փոստ՝ ephim-hub@mail.ru

Կայքէջ՝ heraka.com

Համամասնաճյուղային ամբիոն

Մասնաճյուղն ունի արտակարգ իրավիճակների, մարմնակրթության և սպորտի համամասնաճյուղային ամբիոն, վերջին տարիներին կառուցված և ժամանակակից պահանջներին համապատասխան կահավորված մարզական դահլիճ, մարզասրահ և սպորտային հրապարակ, որտեղ ուսանողները լիարժեքորեն անց են կացնում սպորտային մարզումներ:

Արտակարգ իրավիճակների, մարմնակրթության և սպորտի համամասնաճյուղային ամբիոնի վարիչն է **Արթուր Վանեսյանը**:

Հեռ.՝ (+374263) 4-00-35, 093-70-98-00

Էլ. փոստ՝ ysu_ib@ysu.am

Մասնաճյուղն ունի **համամասնաճյուղային համակարգչային կենտրոն**՝ համակարգչային տեխնիկայով հագեցված սրահներով, ապահովված անվճար համացանցով, լեզվի ուսուցման կենտրոններով, որոնք ծառայում են նաև հեռուուսուցման խնդրի լուծմանը:

Մասնաճյուղում գործում են ինտերակտիվ ուսուցման լսարաններ՝ անհրաժեշտ էլեկտրոնային սարքավորումներով, որը ուսանողներին հնարավորություն է ընձեռում, գտնվելով մայրաքաղաքից հեռու, համապատասխան ծրագրերի միջոցով լսել այն առաջատար և եզակի մասնագետներին, որոնք տարաբնույթ պատճառներով չեն կարողանում ժամանել բուհ:

ԵՊՀ ԻՄ-ի անգլերեն լեզու և գրականություն մասնագիտության ուսանողների լեզվական գիտելիքների և հաղորդակցական կարողությունների զարգացման նպատակով անհրաժեշտություն առաջացավ ստեղծելու անգլերեն լեզվի ուսուցման կենտրոն: 2014 թ. մասնաճյուղի և Խաղաղության կորպուսի ջանքերով ստեղծվեց անգլերեն լեզվի ուսուցման կենտրոն՝ հագեցած մասնագիտական գրականությամբ և անհրաժեշտ տեխնիկական սարքավորումներով: Կենտրոնը շարունակաբար համալրվում է գեղարվեստական գրականությամբ, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներով, ամսագրերով, ֆիլմերով և լեզվի ուսուցման համար նախատեսված խաղերով: Կենտրոնի ռեսուրսներից օգտվում են ոչ միայն մասնաճյուղի ուսանողները և դասախոսները, այլև Իջևան քաղաքի դպրոցականները, որոնք ընդգրկված են կենտրոնում գործող «Անգլերեն լեզվի ակումբ»-ի և «Կինո ակումբ»-ի

կազմերում: Կենտրոնը դասընթացներ է կազմակերպում նաև մասնաճյուղի ոչ մասնագիտական բաժինների ուսանողների համար:

2015 թ. ֆրանսիական Լիոն քաղաքի «AYO» կազմակերպության հովանավորությամբ մասնաճյուղում ստեղծվել է ֆրանսերեն լեզվի կենտրոն՝ հազեցած ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով, մասնագիտական գրականությամբ (մեթոդական և գեղարվեստական), որը հնարավորություն է տալիս ֆրանսերեն լեզվի դասերը վարելու ժամանակակից տեսաձայնային մեթոդներով:

«Դիզայն» կրթական ծրագրի դասընթացն առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով 2016 թ. Կիրառական արվեստի ֆակուլտետում բացվեց անհրաժեշտ սարքավորումներով հազեցած համակարգչային սրահ:

2018թ. մասնաճյուղում բացվեց Ռուսաց լեզվի և մշակույթի կենտրոնը: Կենտրոնի կողմից Հայաստանում ռուսաց լեզվի և մշակույթի զարգացման նպատակով իրականացված ստարտափի միջոցներով գնվել են լինգվոֆոնային լսարանի համար համապատասխան սարքավորումներ, անհրաժեշտ գրականություն:

ԵՊՀ ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Մասնաճյուղն ունի հազեցած գրադարան՝ իր ընդարձակ ընթերցասրահներով, էլեկտրոնային համակարգչային տեխնիկայով: Էլեկտրոնային պաշարները հասանելի են ընթերցասրահի համակարգիչներից, ինչպես նաև գործում է գրադարանի կայքը՝ <http://ijevanlib.yసు.am/>:

Ուսումնագիտական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար հիմնարար նշանակություն ունի հաստատության գրքային և տեղեկատվական բազան, որը կենտրոնացած է գրադարանում: Տարեցտարի գրադարանի գրքային ֆոնդը համալրվում է ժամանակակից գրականությամբ, համապատասխան տեղեկատվական տարբեր նյութերով, որին նպաստում է անվճար ինտերնետ կապը, էլեկտրոնային գրադարանի հիմնումը, էլեկտրոնային գրականության հարստացումը: Ուսանողներն ունեն ինչպես ԵՊՀ-ի Մարգիս և Մարի Իզմիրլյանների անվան գիտական գրադարանի էլեկտրոնային գրքային ֆոնդից [/www.lib.yసు.am/](http://www.lib.yసు.am/), այնպես էլ հանրապետության ֆունդամենտալ գրադարանների էլեկտրոնային պաշարներից օգտվելու հնարավորություններ:

Մասնաճյուղի գրադարանում քիչ քանակով առկա գրականության թվայնացման շնորհիվ էլեկտրոնային պաշարների ֆոնդը պարբերաբար ավելացվում է: Ընթերցասրահն ունի էլեկտրոնային գրականության հավաքածու՝ դիսկադարան, որը գրադարանային պաշարների մասն է կազմում և ունի ինքնուրույն էլեկտրոնային ունիվերսալ քարտադարան: Իր ծառայություններով գրադարանն աջակցում է ուսանողների ուսումնառությանը՝ նրանց տրամադրելով մասնագիտական գրքեր, ժողովածուներ, ամսագրեր, էլեկտրոնային գրքեր: Ընթերցասրահն ունի պատճենահանման և տպիչ սարքեր: Ուսանողի ցանկության դեպքում էլեկտրոնային գրականությունը նրան է փոխանցվում կրիչով կամ խտասկավառակով: Գրադարանային ֆոնդում պահանջվող մասնագիտական գրականության բացակայության դեպքում ուսանողներն ստանում են լիարժեք տեղեկատվություն՝ դրա ձեռքբերման վերաբերյալ: Մասնաճյուղի գրքային ֆոնդը համալրվում է սեփական ձեռքբերումների, նաև նվիրատվությունների հաշվին: 2014թ. հունվարին ստեղծվել է ԵՊՀ ԻՄ-ի գրադարանային խորհուրդ, որի հիմնական նպատակն է ապահովել գրադարանի և մասնաճյուղի հիմնական ուսումնական ու գիտական ստորաբաժանումների փոխադարձ կապն ու արդյունավետ համագործակցությունը:

Գրադարանից օգտվելու կանոնները և գրանցվելու կարգը

- Գրադարանից օգտվելու իրավունք ունեն ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի պրոֆեսորադասախոսական կազմը, ուսանողները, ուսումնաօժանդակ աշխատակիցները: Այլ բուհերի ներկայացուցիչները գրադարանի ծառայություններից կարող են օգտվել միայն գրադարանի ղեկավարության կողմից սահմանված կարգի համաձայն:

- Գրադարանի բաժանորդ կամ ընթերցող դառնալու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերը. անձնագիր, եթե ուսանող է, ապա իր կարգավիճակի մասին տեղեկանք ֆակուլտետի ղեկանատից, իսկ եթե դասախոս է, ապա տեղեկանք կադրերի բաժնից, որտեղ պետք է նշված լինի աշխատանքային պայմանագրի տևողությունը:

- Ընթերցողական քարտն ընթերցողին, տնօրինության սահմանված կարգով, իրավունք է տալիս օգտվելու գրադարանի կողմից մատուցվող ծառայություններից: Այն, կախված ընթերցողի համալսարանական կարգավիճակից, վավեր է որոշակի ժամկետով. բակալավրիատի ուսանողների համար՝ 4 տարի, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի համար քարտի ժամկետը կախված է տվյալ աշխատակցի և բուհի միջև կնքված պայմանագրի տևողությունից:

Գրադարանից գիրք դուրս բերելու կարգը.

• Գրանցված ուսանողներին գրականությունը դուրս է տրվում առավելագույնը տասնօրյա ժամկետով՝ գրադարանավարի կողմից համապատասխան փաստաթղթային ձևակերպումից հետո:

• Անհրաժեշտության դեպքում ժամկետը երկարաձգվում է՝ վերագրանցելով գրականությունը:

• Բառարանների, հանրագիտարանների, ձեռագիր, արժեքավոր տպագիր նյութերի հետ ուսանողը աշխատում է ընթերցասրահում:

• Եզակի գրքերը կամ գրադարանային միավորի վերջին օրինակները դուրս են տրվում աշխատանքային օրվա վերջին 30 րոպեների ընթացքում՝ հաջորդ աշխատանքային օրվա առաջին 30 րոպեների ընթացքում այն վերադարձնելու պայմանով:

• Մեկ անձին միաժամանակ տրվող գրականության առավելագույն քանակը 2 միավոր է:

Վնասների փոխհատուցման կարգը.

• Գրականությունը չվերադարձնելու դեպքում յուրաքանչյուր գրադարանային միավորի համար ուսանողը վճարում է տուգանք՝ սահմանված կարգով:

• Գրականությունը հանձնելիս՝ թերությունների հայտնաբերման դեպքում ուսանողը պարտավոր է վճարել վնասված գրքի վերականգնման արժեքի եռապատիկ չափով:

• Գիրքը կորցնելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է հատուցել կորցրած գրքի գնի եռապատիկը կամ վերադարձնել նույն հրատարակության այլ օրինակ:

Գրադարանն աշխատում է երկուշաբթիից ուրբաթ ժամը 09¹⁵-17⁰⁰, իսկ շաբաթ օրերին՝ 09¹⁵-15⁰⁰-ն:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գրադարանի վարիչն է **Վլադիմիր Պողոսյանը:**

Հեռախոս՝ (+374) 263 4-00-51, 094-33-57-35

Էլ. փոստ՝ library_ib@ysu.am

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ուսանողական կառույցներն են՝ ***Ուսանողական խորհուրդը և Ուսանողական գիտական ընկերությունը:***

Ուսանողական խորհուրդ

Ուսանողների իրավունքների պաշտպանության հարցերով զբաղվող կառույցներից է Ուսանողական խորհուրդը՝ ուսանողների ինքնակառավարման, ընտրովի ներկայացուցչական մարմին, որն իրազեկում է ուսանողներին իրենց իրավունքների ու պարտականությունների մասին, կառավարման մարմիններում ներկայացնում, արտահայտում և պաշտպանում նրանց շահերն ու իրավունքները, մասնակցում մասնաճյուղում ներքին կարգապահության պահպանմանը, կազմակերպում ուսանողական և երիտասարդական տոների անցկացում, կազմակերպում մարզական միջոցառումներ, զբաղվում ռազմահայրենասիրական դաստիարակությամբ, աջակցում ուսանողների հանգստի և ժամանցի կազմակերպմանը: Ուսանողների ստվար մասը ընդգրկված է ուսանողական ինքնակառավարման մարմիններում: Ուսանողական խորհրդի գործառույթներից է ուսանողների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է մասնաճյուղի ղեկավար մարմիններում խորհրդի ներկայացուցիչ-պատվիրակների միջոցով: Ուսանողները պարբերաբար մասնակցում են ուսանողական խորհուրդների և ֆակուլտետային ուսանողական խորհուրդների նիստերին և քննարկումների միջոցով, ըստ անհրաժեշտության նաև համապատասխան բաժինների օժանդակությամբ, նրանց խնդիրներին տրվում են համապատասխան լուծումներ և պարզաբանումներ:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ուսանողական խորհրդի նախագահն է Տնտեսագիտության ֆակուլտետի ուսանող **Արեն Ավետիսյանը:**

Էլ. փոստ՝ studentcouncilysuib@gmail.com

Ուսանողական գիտական ընկերություն

Մասնաճյուղում գործում է նաև Ուսանողական գիտական ընկերությունը: Ուսանողները, մասնակցելով կազմակերպված գիտաժողովներին, գիտահանրամատչելի և գիտական զեկուցումներին, ավելի են խորացնում իրենց մասնագիտական գիտելիքները, ձեռք են բերում հետազոտական աշխատանքներ կատարելու հմտություններ, որը նպաստում է հետագայում ուսումը մագիստրատուրայում շարունակող ուսանողների գիտական գործունեության ձևավորմանը:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ուսանողական գիտական ընկերության նախագահն է
Տնտեսագիտության ֆակուլտետի ուսանող **Հրանտ Ղարազյոզյանը:**

Էլ. փոստ՝ sssysuib@gmail.com

Հեռ.՝ 094-16-13-93

ԿՈՒՐՍԻ ԱՎԱԳԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Յուրաքանչյուր կուրսում առավել կարգապահ և առաջադեմ ուսանողներից կուրսընկերներն ընտրում են ավագ: Խմբի ավագն ենթարկվում է ֆակուլտետի դեկանին, իր խմբին ներկայացնում է նրա բոլոր կարգադրությունների ու ցուցումների մասին:

Կուրսի ավագի գործառույթներն են՝

- դասախոսի հանձնարարությամբ ուսանողների հաճախումների անհատական հաշվառումը,
- ուսանողների չներկայանալու կամ ուշանալու մասին ֆակուլտետի դեկանին ամենօրյա հաղորդում ներկայացնելը՝ նշելով ուշացման պատճառները,
- դասատախտակում կատարված փոփոխությունների մասին ուսանողներին տեղեկացնելը,
- անորակ, ուսումնական պլանով նախատեսված ծրագրի խախտումով անցկացվող դասախոսությունների մասին ֆակուլտետի դեկանին իրազեկելը,
- սահմանված ձևի մատյանի վարումը, որը պահվում է ֆակուլտետի դեկանատում և ամեն օր, դասաժամերից առաջ, հանձնում է դասախոսին, վերջինիս հսկողությամբ նշումներ է կատարում պարապմունքներին ուսանողների հաճախումների վերաբերյալ, իսկ դասախոսը արձանագրում է գործնական պարապմունքներին ուսանողների ակտիվությունը՝ համապատասխան գնահատումներով և ստորագրում դասամատյանում:

ՄԱՍ II

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

ԲՈՒՀ-ՈՒՄ ՍՈՎՈՐԵԼՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ի տարբերություն դպրոցի՝ բուհում սովորելու առանձնահատկությունն այն է, որ գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների հիմնական մասն ուսանողներն ձեռք են բերում ինքնուրույն աշխատանքի շնորհիվ:

Բուհական ուսուցումն իրականացվում է երկու տարբերակով՝ դասախոսություն և ինքնուրույն աշխատանք:

Ինքնուրույն աշխատանքն օգնում է ուսանողին ամրապնդելու և համակարգելու ստացված գիտելիքները, ընդլայնելու աշխարհայացքն ու զարգացնելու մասնագիտական հետագա գործունեության համար անհրաժեշտ որակները:

Որպեսզի հաջողությամբ կատարեք ինքնուրույն աշխատանքը, պետք է պարապել ամեն օր, օրական 3-5 ժամ: Անհրաժեշտ է ինքնուրույն աշխատանքը սկսել կիսամյակի առաջին իսկ օրերից, որպեսզի ձևավորվի որոշակի կարգ և աշխատանքային հավասարաչափ ռիթմ: Աշխատանքը հստակորեն կանոնակարգելու համար հարկ է գործադրել ջանքեր և զարգացնել կամային հատկանիշներ, իսկ այդ ամենի արդյունքում՝ ամենօրյա աշխատանքը կդառնա թե՛ սովորություն, թե՛ պահանջ:

Ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման կարևորագույն մասն է համակարգումը, այսինքն՝ աշխատանքի, ընդմիջումների, քնի և հանգստի միջև ժամանակի ճիշտ բաշխումը:

Միանման աշխատանքից ուսանողը հոգնում է ավելի շատ, քան տարաբնույթ աշխատանքներ կատարելիս: Ըստ այսմ՝ օրվա ընթացքում չպետք է սահմանափակվել մեկ առարկայի պարապմունքով, բայց և օրական 2-3 առարկաներից ավելի պարապելն էլ արդյունավետ չէ:

Ի դեպ

Անհրաժեշտ է ճիշտ կազմակերպել ինքնուրույն պարապմունքները. 50 րոպե աշխատելուց հետո պետք է 5-10 րոպե ընդմիջել, իսկ 3 ժամա աշխատելուց հետո՝ 20-25 րոպե: Հակառակ դեպքում հոգնածությունը կհանգեցնի ուշադրության անկայունության: Մտավոր աշխատանքի հոգնությունը թոթափելու համար շատ կարևոր է ֆիզիկական պարապմունքների պարբերաբար անցկացումը, քանի որ մտավոր և ֆիզիկական պարապմունքների հերթագայումը վերականգնում է աշխատունակությունը:

ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Ա) ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Դասախոսությունը որևէ գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ դասախոսի կողմից տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Ըստ էության՝ դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որն նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ:

Դասավանդվող առարկաների միջև չկան առավել կամ պակաս կարևոր առարկաներ: Բոլորն էլ անհրաժեշտ են, քանի որ յուրաքանչյուր առարկա կարևոր է մասնագիտական գիտելիքների հարստացման և աշխարհայացքի զարգացման համար: Այնուհանդերձ, ուսանողը կարող է ընտրել իր համար առավել դժվար առարկաները և դրանց ավելի շատ ժամանակ տրամադրել:

Դիրքորոշումը դասախոսի նկատմամբ: Դեռ դպրոցական տարիներից, հայտնի է, որ վերաբերմունքն ուսուցչի և նրա դասավանդած առարկայի հանդեպ նույնանում է: Սակայն աշակերտական այս մոտեցումից ուսանողը պետք է զերծ լինի, քանզի հաճախ դասախոսություն են կարդում մարդիկ, որոնց հիմնական գործառույթներն ոչ թե դասավանդումն է, այլ գիտական աշխատանքը: Ըստ այսմ՝ ուսանողը պետք է ոչ թե ուշադրություն դարձնի նրա հոետորական ունակությունների որոշ թերություններին, այլ նկատի նրա դասավանդած առարկայի հարցադրումների յուրօրինակ մեկնաբանությունները, նոր և հետաքրքիր մտքերը:

Շփումը դասախոսի և լսարանի միջև այն կարևորագույն գործոններից է, որոնցից կախված է դասախոսության որակը: Դասախոսության համար բավարար չէ միայն դասախոսի գերազանց պատրաստվածությունը: Դասախոսությունը պետք է անցկացվի դասախոսի և ուսանողի համատեղ ջանքերով: Այսինքն՝ ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից:

Դասախոսության ընթացքում նյութի իմաստավորման գործընթացն աշխատանքի պարտադիր բաղադրիչն է: Սխալվում է նա, ով կարծում է, թե կարևորը գրելն է, իսկ հասկանալը կարելի է հետո: Այնինչ, դասախոսությունը ոչ թե թելադրություն է, այլ նոր նյութի ընկալում և ինֆորմացիայի յուրովի իմաստավորում:

Աշխատանքի հիմնական միջոցները: Նյութի առավել դժվար մասերը, որոնց ընկալման համար դասախոսության ընթացքում ժամանակը չի բավարարում, պետք է նշել, որպեսզի հետագայում դասախոսի հետ դրանք կրկին քննարկվեն: Պետք չէ ամաչել հարցեր տալուց,

քանի որ հարցերը վկայում են նյութն առավել լավ յուրացնելու ձգտման մասին: Մյուս ուսանողների հարցերի վերաբերյալ նույնպես եղե՛ք ուշադիր, քանզի նրանք կարող են լինել այնպիսի հարցեր, որոնք Ձեր մտքով չեն անցել, և դրանց պատասխանները Դուք նույնպես կդժվարանայիք գտնել:

Յուրաքանչյուր դասախոսությունից առաջ անհրաժեշտ է կարդալ նախորդ դասախոսության նյութը, քանի որ պատրաստված ուսանողը հեշտությամբ է ընկալում թեմայի շարունակությունը և նոր հասկացությունները: Ինչ խոսք, կիսամյակի ընթացքում կրկնվող նյութն ավելի դյուրին է յուրացվում, ինչն էլ, բնականաբար, օգնում է քննություններին առավել պատրաստված ներկայանալուն:

Ի դեպ

- Դասախոսությունից առաջ անհրաժեշտ է կարդալ գրառումները և վերհիշել նախորդ դասախոսությունը:
- Ուղղել սխալները, բացել կրճատումները և լրացնել բաց թողնված տեղերը:
- Դասախոսության գրառումները համեմատել ձեռնարկի համապատասխան թեմայի հետ՝ կատարելով անհրաժեշտ լրացումներ և շտկումներ:
- Գրառումների մեջ ընդգծել կարևոր հատվածները:

Բ) ՄԵՄԻՆԱՐ

Մեմինարը խմբային գործնական պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի կարևորագույն բաղադրիչներից է ուսանողի ելույթը համակուրսեցիների առջև: Փաստարկված պատասխանների արագ գտնումը, ուշադրության արագ կենտրոնացումը մի խնդրից մյուսի վրա ուսանողի մոտ զարգացնում են մտավոր այն հատկանիշները, որոնք անհրաժեշտ են նրան մասնագիտական հետագա գործունեության համար:

Մեմինար պարապմունքների ժամանակ շատ կարևոր է սեփական մտքերի լիարժեք շարադրումը:

Հարկ է նշել, որ ուսանողների մեծ մասը լավ չի տիրապետում բանավոր խոսքին, ուստի խոսելու ընթացքում անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել ոչ միայն լեզվի բառապաշարին և քերականական կառույցներին, այլև ճարտասանության և հռետորական արվեստին:

Ի դեպ

• Եթե Դուք զգում եք, որ լավ չեք տիրապետում բանավոր խոսքին, ապա կազմե՛ք շարադրվող նյութի պլանը: Հիշեք՝ միայն պլանը, այլ ոչ թե համառոտ պատասխանները, քանի որ այդ դեպքում Դուք մեխանիկորեն կարդալու եք այն:

• Աշխատե՛ք պատասխանել՝ հետևելով պլանի կետերին:

• Աշխատե՛ք չհուզվել, քանի որ Դուք գտնվում եք Ձեր ընկերների շրջապատում, իսկ նրանք բարյացկամ են տրամադրված Ձեր հանդեպ:

• Աշխատե՛ք հստակ կառուցել Ձեր խոսքը:

• Աշխատե՛ք տվյալ հարցի վերաբերյալ նախօրոք բարձրաձայն շարադրել Ձեր մտքերը:

• Հաղթահարեք լսարանի առջև ելույթ ունենալու բարդույթը, համարձակ մասնակցե՛ք բանավեճերին և սխալվելու դեպքում էլ երբեք մի՛ հուսահատվեք:

Գ) ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔՆԵՐ

Գործնական են կոչվում այն պարապմունքները, որոնք անց են կացվում դասախոսի ղեկավարությամբ և ուղղված են տեսական գիտելիքների խորացմանը և աշխատանքային որոշակի մեթոդների յուրացմանը: Գործնական պարապմունքների ժամանակ ձևավորվում են գիտական գրականության հետ աշխատելու, աղյուսակներ կազմելու և վիճակագրական տվյալներ վերլուծելու հմտությունները:

Մի՛ փորձեք գտնել պատրաստի պատասխաններ և դրանք ներկայացնել՝ որպես Ձեր կողմից կատարված աշխատանք: Ավելի ճիշտ և օգտակար է տվյալ թեմայի վերաբերյալ խորապես ուսումնասիրել տեսական նյութը և ինքնուրույն լուծում տալ առաջադրված խնդիրներին:

Ի դեպ

Նշենք, որ առաջադրված խնդիրների յուրօրինակ լուծումները նպաստում են մտավոր կարողությունների զարգացմանը:

Դ) ԽՈՐՀՐԴՍՎՈՒԹՅՈՒՆ

Խորհրդատվության ժամանակ ուսանողները պարզաբանում են անհասկանալի հարցերը, դասախոսության բովանդակության կամ մեթոդիկայի հետ կապված խնդիրները, ինչպես նաև «լրացնում» են բաց թողած դասախոսությունները:

Խորհրդատվությունը սովորաբար նշանակվում է քննությունից առաջ, և ուսանողները դասախոսի հետ պարզաբանում են քննական հարցերին առնչվող խնդիրները:

Խորհրդատվության ներկայանալը պարտադիր չի համարվում, և այդ հանգամանքը նկատի ունենալով՝ որոշ ուսանողներ թերագնահատում են խորհրդատվության նշանակությունը: Իրականում, սակայն, խորհրդատվության ժամանակ ուսանողների և դասախոսի միջև՝ բարեհաճ մթնոլորտում, տեղի է ունենում հաղորդակցում, որը նպաստում է նյութի ավելի լավ յուրացմանը:

ԿՈՒՐՍԱՅԻՆ ԵՎ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Ուսանողի գիտական ինքնուրույն աշխատանքի կարևորագույն մասն են կազմում կուրսային և ավարտական աշխատանքները: Դրանք ուսումնառության ընթացքում նպաստում են ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքների խորացմանը, ընդհանրացմանը և ամրապնդմանը, ինչպես նաև մասնագիտական անհրաժեշտ փորձի կուտակմանը: Գիտական աշխատանքներ կատարելիս ուսանողների մոտ զարգանում են գիտական գրականության հետ աշխատելու ունակություններ և հմտություններ:

Գիտական աշխատանքները հիմնականում կազմված են տեսական և գործնական մասերից: Ուսանողը կուրսային և ավարտական աշխատանքը գրում է ղեկավարի օժանդակությամբ և իր գիտական աշխատանքը, որը ենթակա է գնահատման, պաշտպանվում է հանձնաժողովի առջև:

Գիտական աշխատանքներն ունեն հստակ կառուցվածք և որոշակի ծավալ: Դրանք կատարելուց առաջ ուսանողը պետք է ծանոթ լինի գիտական աշխատանքին ներկայացվող պահանջներին:

Պետական քննությունների հետ մեկտեղ՝ ավարտական աշխատանքը բուհական ուսումնական գործընթացի վերջին փուլն է կազմում:

Կուրսային և ավարտական աշխատանքները կատարելիս ուսանողը ձեռք է բերում գիտական ավելի լուրջ աշխատանքներ կատարելու հմտություններ:

Ի դեպ

- Քանի որ գիտական աշխատանքն ունի հստակ կառուցվածք և որոշակի պահանջներ, ուսանողն աշխատանքն սկսելուց առաջ պետք է ծանոթ լինի դրանց: Ներկայացվող պահանջներին կարելի է ծանոթանալ ամբիոնից կամ ղեկավարից:

- Քանի որ հանձնաժողովի առջև պաշտպանությունը գիտական աշխատանքի կարևոր բաղադրիչներից մեկն է, ուստի միայն գիտական աշխատանք գրելը բավարար չէ: Պետք է նաև կարողանալ այն լավագույն կերպով ներկայացնել:

- Քանի որ պաշտպանության համար նախատեսված է հստակ ժամանակ, ուստի աշխատե՛ք Ձեր խոսքը կառուցել այնպես, որ ժամանակը բավարարի: Խոսքը կառուցե՛ք հստակ և սահուն՝ շեշտելով թեմայի գլխավոր հատվածները:

ՊՐԱԿՏԻԿԱ

Ուսումնական գործընթացի կարևորագույն մասն է կազմում մասնագիտական պրակտիկան, որի ժամանակ ուսանողները, ըստ իրենց մասնագիտական կողմնորոշման, այցելում են համապատասխան գիտական ինստիտուտներ, ձեռնարկություններ և այլ հիմնարկներ: Պրակտիկայի բովանդակությունն ու տևողությունը սահմանվում են համապատասխան պետական կրթական չափորոշիչներով և համալսարանի ուսումնական պլաններով: Պրակտիկայի կազմակերպումն ուղղված է ուսանողների մասնագիտական գործունեության տիրապետմանը, որակավորման անընդհատ և հետևողական բարձրացմանը: Համալսարանում գործում են պրակտիկայի հետևյալ տեսակները.

- մանկավարժական
- ուսումնական
- արտադրական

Պետք է ամենայն պատասխանատվությամբ վերաբերվել պրակտիկային, քանի որ դրա ընթացքում ձեռք բերած գործնական հմտություններն անհրաժեշտ են որակյալ մասնագիտացում ստանալու համար:

ՔՆՆԱՇՐՋԱՆԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Բուհում յուրաքանչյուր առարկայի ուսուցումն ավարտվում է քննությամբ կամ ստուգարքով, որոնց անցկացման ընթացքում բացահայտվում է ուսանողի կողմից գիտելիքի յուրացման աստիճանը: Քննական և ստուգարքային փուլերը հեշտությամբ հաղթահարելու համար անհրաժեշտ է քննություններին և ստուգարքներին պատրաստվել ամբողջ կիսամյակի ընթացքում, այլ ոչ թե քննությանը կամ ստուգարքին նախորդող մի քանի օրերին: Սովորաբար հնարավոր չէ քննությանը նախորդող օրերին լիարժեքորեն յուրացնել քննական նյութը: Քննությունը կամ ստուգարքը հաջողությամբ հանձնելու համար անհրաժեշտ է նաև պատրաստվել ընթացիկ սեմինարներին:

Քննության ժամանակ պատասխանելիս պետք է հստակ իմանալ հասկացությունների բնորոշումը, նրանց բովանդակությունը, նյութի կառուցվածքը, հիմնական օրինաչափություններն ու շեղումները, կանոնները և բանաձևերը: Սակայն պետք է նյութը ոչ թե անգիր անել, այլ՝ հասկանալ դասընթացի բովանդակությունն ու տրամաբանությունը:

Ի դեպ

- Քննությանը նախորդող գիշերը չպետք է պարապել, հանգիստ քնե՛ք:
- Շուտ եկե՛ք քննության, որպեսզի անցնի նախնական հուզվածությունը:
- Քննատոմսը վերցրե՛ք՝ առանց երկար մտածելու:
- Քննատոմսը մի՛ կարդացեք դասախոսի սեղանի մոտ, կարդացե՛ք միայն տոմսի

համարը:

- Թղթի վրա ազատ տեղեր թողնելով՝ կազմե՛ք առաջին հարցի պատասխանի մոտավոր սխեման, երբ սխեման պատրաստ լինի, ազատ տեղերում կարող եք գրառել առավել համառոտ պլանը:

- Եթե առաջին հարցին այլևս ավելացնելու բան չունեք, անցե՛ք երկրորդ հարցին և աշխատե՛ք նույն հաջորդականությամբ:

- Եթե վերցրել եք այնպիսի տոմս, որի հարցին պատասխանելը որոշակի դժվարություններ է պարունակում, մի՛ շտապեք փոխել տոմսը. նախ՝ փորձե՛ք հիշել այն, ինչ գիտեք այդ տոմսի հարցերի վերաբերյալ:

- Պատասխանե՛ք միայն բուն հարցին: Մի՛ փորձեք ցույց տալ Ձեր տեղեկացվածության աստիճանը՝ խոսելով այլ ոլորտներին առնչվող թեմաներից, քանի որ

ա) կարող է այնպիսի տպավորություն ստեղծվել, թե տվյալ հարցին լավ չեք պատրաստված,

բ) դրանով կարող եք դասախոսին դրդել, որ Ձեզ մի շարք լրացուցիչ հարցեր տա, ինչը կարող է և Ձեր օգտին չլինել:

- Մի՛ փորձեք խոսքի տեմպի արագացման միջոցով պատմել ավելին: Սակայն պետք չէ նաև շատ դանդաղ խոսել:

- Ուշադրություն դարձրե՛ք դասախոսի բոլոր հարցերին և դիտողություններին, քանի որ դասախոսը գիտակցաբար կամ ոչ գիտակցաբար կարող է հուշել հարցի վերաբերյալ իր տեսակետի մասին, ինչն էլ կարող եք պատասխանելու ընթացքում օգտագործել:

- Մի՛ վախեցեք լրացուցիչ հարցերից, քանի որ դրանք դասախոսը հաճախ օգտագործում է որպես Ձեզ օգնելու միջոց:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ա) ԴԻՄՈՒՄ

Դիմումը հաճախակի օգտագործվող աշխատանքային գրագրության տեքստերից է: Նախընտրելի է այն գրել ձեռագիր, պարզ և ընթեռնելի: Մեզանից յուրաքանչյուրը միշտ էլ առիթ է ունենում դիմում գրելու վերադասին, տարբեր կազմակերպությունների, պաշտոնատար անձանց: Դրանք հասցեագրված են խնդրանքի տեսքով: Պետք է հիշել, որ դիմումների տեքստերը պետք է լինեն կարճ և հարցը հստակ ձևակերպված:

Դիմումում պետք է նշվեն.

- ո՞ւմ է հասցեագրված (պաշտոնը, պետք է անունը գրել ուղղական, ազգանունը՝ տրական հոլովով),
- ո՞վ է դիմումը գրողը (նշվում է անուն-ազգանունը, հարկ եղած դեպքում պաշտոնը, հասցեն, հեռախոսի համարը, ազգանունը գրվում է բացառական հոլովով),
- փաստաթղթի տեսակի անվանումը,
- տեքստը (հարցը հստակ ձևակերպված),
- ստորագրությունը,
- անուն-ազգանունը,
- ամիս-ամսաթիվ:

Դիմումում ընդունելի է գրել պաշտոնը, անուն-ազգանունից առաջ օգտագործելով պարոն, ընկեր, հարգելի դիմելիքները, գիտական աստիճանը և կոչումը (եթե գիտեք): Ընդունելի չէ, որ դիմումը սկսում էք որևէ պատմությամբ կամ **Սույնով հայտնում եմ Ձեզ... Ի զիտություն հայտնում եմ Ձեզ... Մեծարգո պարոն Այսինյան, հայտնում եմ Ձեզ այն մասին...** նախադասություններով, կամ հրամայական ոճով՝ **իմացե՛ք, գիտեցե՛ք**: Դիմումում հիմնականում օգտագործում ենք **խնդրում եմ, հայտնում եմ, իրազեկում եմ, ընդունել, ազատել, օգնել, աջակցել, ընդառաջել, տեղափոխել, ներկայացնում եմ, կցում եմ, համաձայն եմ, կանխավ, նախապես, շնորհակալություն, դիմում, տնօրեն, ղեկավար** և այլ բառեր:

Հիշե՛լ, դիմումի վրա բուր չի դրվում, դիմողի վրա՝ պարտադիր դրվում է: Դիմումը չի կնքվում: Խնդրանքը, առաջարկությունը պետք է ձևակերպել անորոշ դերբայով (**օգնել, աջակցել, բավարարել**):

Պաշտոնատար փաստաթուղթ լինելով՝ դիմումը կցվում է համապատասխան գործին, ուստի նրա ձախ կողմում պետք է սպիտակ տարածք թողնվի՝ ըստ պետական ստանդարտի չափորոշման: Եթե դիմումին կից փաստաթղթեր են ներկայացվում, ապա նշվում է նաև՝ «Կից ներկայացնում եմ պահանջվող կամ համապատասխան փաստաթղթեր(ը)»:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի

հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի

դեկան Կ. Պ. Պողոսյանին

նույն ֆակուլտետի պատմություն

կրթական ծրագրի I կուրսի ուսանող

Դավիթ Դավթյանից

ԴԻՄՈՒՄ

Հայտնում եմ Ձեզ, որ առողջական խնդիրների պատճառով 2019 թվականի սեպտեմբերի 24-25-ը բացակայել եմ դասերից:

Խնդրում եմ բացակայություններս համարել հարգելի:

Կից ներկայացնում եմ ընտանեկան բժշկի եզրակացությունը:

Դիմող՝ ստորագրություն /Դ. Դավթյան/

26.09.2019 թ.

Բ) ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ինքնակենսագրության մեջ պետք է բացահայտվի տվյալ անձի ողջ էությունը: Ինքնակենսագրությունը, ինչպես և դիմումը ունի իր յուրահատուկ գրելու ձևը և բնույթը, գրվում է ձեռագիր: Աշխատանքային պաշտոնական գրության այս տեքստը պետք է սկսել բուն բացահայտիչով (Ես՝ անուն, ազգանուն, հայրանուն+ս հոդը, առաջին դեմքով):

Ինքնակենսագրությունում նշվում է.

- փաստաթղթի տեսակի անվանումը,
- անուն, հայրանուն, ազգանունը,
- ծննդյան օրը, ամիսը, տարեթիվը,
- քաղաքացիությունը,
- սեռը,
- ծննդավայրը,
- ընտանեկան դրությունը,
- դպրոցը,
- ո՞ր բուհում է սովորում (սովորել/տարեթիվը նշել/),
- ի՞նչ մասնագիտություն ունի և ի՞նչ որակավորմամբ,
- աշխատանքային գործունեությունը (եթե ունի, հիմնարկ-ձեռնարկության, կազմակերպությունների անվանումները, տարեթվերը),

- ի՞նչ կոչումներ, գիտական աստիճաններ և պարգևներ ունի,
- ի՞նչ հասարակական և քաղաքական աշխատանքներ է կատարել, կատարում,
- ի՞նչ ստեղծագործական միության անդամ է,
- ի՞նչ գրքերի, մենագրությունների, ժողովածուների, գյուտերի հեղինակ է,
- ի՞նչ առնչություն ունի զինվորական ծառայության հետ,
- ամուսնական դրությունը (ամուսնացած, ընտանիքի կազմը),
- ընտանեկան կացությունը (եթե ամուսնացած չէ),
- բնակության հասցեն,
- հեռախոսը, էլեկտրոնային կապի միջոցներ,
- լեզուների տիրապետումը, համակարգչային ծրագրերի տիրապետումը,
- կուսակցությունը (եթե որևէ կուսակցության կամ կազմակերպության անդամ է),
- ստորագրությունը,
- փաստաթուղթը գրելու ամիս, ամսաթիվը:

Հիշե՛լ, ինքնակենսագրությունը չի վավերացվում կնիքով և չի հաստատվում վերադասի կողմից: Պահանջվում է ինքնակենսագրությունը գրել սեղմ, ճշգրիտ՝ զերծ ավելորդություններից:

ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ես՝ Դավիթ Արամի Դավթյանս, ծնվել եմ 1995 թվականի հունվարի 1-ին Տավուշի մարզի Իջևան քաղաքում:

2013 թվականին ավարտել եմ Իջևանի ավագ դպրոցը: 2013-2015 թվականներին որպես մոտոհրաձգային ջոկի հրամանատար ծառայել եմ ՀՀ զինված ուժերում: 2015 թվականին զորացրվել և նույն տարին ընդունվել եմ Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ:

Ուսմանը զուգահեռ զբաղվում եմ շախմատով:

Գերազանց տիրապետում եմ անգլերենին և ռուսերենին, բառարանի օգնությամբ՝ ֆրանսերենին: Ազատ ժամանակ զբաղվում եմ ընթերցանությամբ:

Ամուրի եմ: Ապրում եմ ծնողներիս հետ:

Անկուսակցական եմ:

ստորագրություն /Դ. Դավթյան/

25.09.2019 թ.

Գ) ԼԻԱԶՈՐԱԳԻՐ

Լիազորագիրն այն գրությունն է, որով վստահված անձը լիազորում է ստանալու լիազորվողին հասանելիք գումարը, աշխատավարձը, ապրանքը, կամ նրա անունից կատարելու որոշակի գործողություններ: Այսպիսի լիազորագիրը հաստատվում է տվյալ կազմակերպության ղեկավարի, թաղային համայնքի ղեկավարի, նոտարի կողմից:

Լիազորագիրը նաև կարևոր ֆինանսական փաստաթուղթ է, որն իր գործառույթով նույնն է, սակայն ունի էական տարբերություն: Այսպիսի լիազորագրերն ունեն համար (տպատառ), տրվում է կազմակերպության ղեկավարի կողմից, գրվում է լիազորվողի անձնագրային տվյալները (անուն, հայրանուն, ազգանուն, ե՞րբ է տրված, ում կողմից, անձնագրի վավերականության ժամկետը), զբաղեցրած պաշտոնը, այն կազմակերպության անունը, որտեղ պետք է ձևակերպումներ կատարվեն գործարքի վերաբերյալ, լիազորագրի ժամկետը, ապրանքի անվանումը, քանակը: Լիազորագիրը ստորագրում է կազմակերպության ղեկավարը, գլխավոր հաշվապահը, լիազորվող անձը և հաստատվում է դրոշմակնիքով և կլոր կնիքով: Լիազորագրի մեջ նշվում է տրման օրը, ամիսը, տարեթիվը:

Լիազորագիրը գրանցվում է տվյալ կազմակերպության գրանցամատյանում, հաշվապահական հաշվառման մատյաններում: Լիազորագիրը պետք է փակվի տվյալ աշխատանքը կատարելուց հետո, երբ հաշվապահություն են ներկայացվում հաշիվ ապրանքագիրը, ուր նշված են ապրանքի գումարային արժեքը: Երբ սահմանված ժամկետը խախտվում է, ապա լիազորագիրն իր ուժը կորցնում է և գործարքը չի կարող կատարվել: Այս դեպքում կամ պետք է վերադասի կողմից երկարացվի ժամկետը կամ տրվի նոր լիազորագիր:

Լիազորագիրը իր մեջ ներառում է.

- փաստաթղթի տեսակի անվանումը,
- կազմակերպության անվանումը,
- լիազորագրի տրման օրը, ամիսը, տարեթիվը,
- գործարքի կատարելու ժամկետը,
- լիազորվողի անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները,
- գործարքի անվանումը (թվերով և տառերով),
- պատվերը կատարող կազմակերպության անունը, հասցեն,
- կնիքը, կազմակերպության դրոշմակնիքը,
- կազմակերպության ղեկավարի, հաշվապահի, լիազորվողի անունը, ազգանունը,
- կազմակերպությունների հաշվարկային և հարկային հաշվեհամարները,
- եթե ըստ պայմանագրի կատարվել են աշխատանքները՝ պայմանագրի համարը, կնքման օրը, տարեթիվը,

- լիազորագրի հերթական համարը:

Լիազորագրում նշվում են միայն ճշտված տվյալները:

ԼԻԱԶՈՐԱԳԻՐ

Ես՝ Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի հումանիտար գիտությունների պատմություն բաժնի I կուրսի ուսանող Դավիթ Արամի Դավթյանս, լիազորում եմ եղբորս՝ Տիգրան Արամի Դավթյանին, գրադարանից վերցնելու շնվհաննես Թումանյանի բանաստեղծությունների ժողովածուն:

Լիազորող՝ ստորագրություն /Դ. Դավթյան/

Կ.Տ

25.09.2019 թ.

Դ) ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Տեղեկանքը տեղեկատվական պաշտոնական փաստաթուղթ է, որով հաստատվում է տվյալ անձի բնակությունը, աշխատանքը, սովորելու վայրը, ընտանիքի անդամների թիվը, զբաղմունքը, աշխատավարձի չափը: Այն գրվում է պետական հիմնարկի, պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կամ իրավասու անձի կողմից նրա մասին որոշակի տեղեկություններ հաղորդելու, ինքնությունը ներկայացնելու:

Տեղեկանքը իր մեջ ներառում է.

- փաստաթղթի տեսակը,
- աշխատանքի, բնակության կամ ուսումնական հաստատության անվանումը,
- ծննդյան թիվը (եթե անհրաժեշտ է)
- տեղեկանքը տրվող անձի պաշտոնը,
- տեղեկանքի տրվելու օրը, ամիսը, տարեթիվը,
- գրանցամատյանի հաշվառման օրը, թվականը, համարը,
- տեղեկանքը ներկայացնելու կազմակերպության անվանումը,
- կնիքը, դրոշմակնիքը,
- տեղեկանք տվող իրավասու անձի անուն-ազգանունը, պաշտոնը,
- տեղեկանք տվող իրավասու անձի ստորագրությունը:

Վարչական, պաշտոնական բնույթի այս փաստաթղթում տրվում են միայն անհրաժեշտ տեղեկություններ՝ առանց ավելորդ բառերի ու արտահայտությունների: Տեղեկանքը, պաշտոնական գրություն լինելով, պատրաստվում է ձևաթղթի կամ դրոշմակնիքված թղթի վրա: Դրոշմակնիքված տեղում լրացվում է համապատասխան թվահամարը, տեղեկանքը

տրվելու օրը, ամիսը, տարեթիվը: Տեղեկանքն իրավասու անձի հետ կարող են ստորագրել նաև համապատասխան ծառայությունների ղեկավարները:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Տրվում է Դավիթ Արամի Դավթյանին, որ նա սովորում է Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի պատմություն մասնագիտության I կուրսում:

Տրվում է ներկայացնելու Իջևանի քաղաքապետարան:

Կ.Տ

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետի
ղեկան՝ /ստորագրություն/ Կ. Պողոսյան

25.09.2019 թ.

ՄԱՍ III

ԿՐԵՂԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ ԲՈՒՆՆԻՍՅԻ ԳՈՐԾՆԹԱՅԻՆ

Բարձրագույն կրթության եվրոպական միասնական տարածքի ստեղծման նպատակով՝ 1999 թվականի հունիսի 19-ին 29 եվրոպական երկրների կողմից ընդունվեց Բոլոնիայի հռչակագիրը, որով և հիմք դրվեց Բոլոնիայի գործընթացին:

Բոլոնիայի գործընթացի ուղղություններն են.

- կրթական աստիճանների ճանաչումը (ոյուրընթեռնելի և համադրելի աստիճանների համակարգի ընդունում),
- բարձրագույն կրթության երեք աստիճանների (բակալավրիատ, մագիստրատուրա և դոկտորանտուրա) ընդունումը,
- կրեդիտների համակարգի հիմնումը,
- ուսանողների, գիտամանկավարժական և վարչական կազմի շարժունության ապահովումը,
- մասնագետների պատրաստման որակի ապահովման ասպարեզում եվրոպական չափանիշների ընդունումը,
- բարձրագույն կրթության եվրոպական չափայնության խթանումը,
- հարատև կրթության կարևորումը,
- բուհերի և ուսանողների ներգրավումը,
- Եվրոպական բարձրագույն կրթության գրավչության խթանումը,
- Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի և Եվրոպական հետազոտական տարածքի (ԵՀՏ) համահյուսումը:

Հայաստանը, միանալով Բոլոնիայի գործընթացին, որոշակի քայլեր է իրականացրել՝ Եվրոպական բարձրագույն կրթության միասնական տարածքին ինտեգրվելու համար:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում ներդրվել է կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգը (*ECTS*), բոլոր մասնագիտությունների ուսումնական պլանները կազմվել են կրեդիտային համակարգի հենքով:

ԿՐԵՂԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ

Կրեղիտային համակարգն ուսուցման գործընթացի կազմակերպման, ուսումնառության արդյունքների ակադեմիական կրեդիտների միջոցով հաշվառման, կուտակման և փոխանցման համակարգ է, որում համապատասխան որակավորումը շնորհվում է ուսումնական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ բովանդակության և քանակի կուտակումից հետո:

Կրեղիտը դասընթացով կամ կրթական այլ մոդուլով նախանշված կրթական արդյունքներին հասնելու համար ուսանողից պահանջվող ուսումնական բեռնվածության չափման պայմանական միավոր է: Կրեղիտը չափում է միայն ուսումնական բեռնվածությունը և չի ներառում կրթական ծրագրի այս կամ այն բաղադրամասի յուրացման որակը, դրա մակարդակը կամ բարդության աստիճանը, բովանդակությունը և այլն: Ուսանողը վաստակում է համապատասխան կրեդիտների քանակը տվյալ կրթական մոդուլը հաջողությամբ հանձնելուց հետո:

Կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգը (ECTS) իրենից ներկայացնում է համաեվրոպական միասնական կրեղիտային համակարգ, որն արտահայտում է մեկ ուսումնական տարում ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը 60 ակադեմիական կրեդիտներով: Այն նախատեսված է Բարձրագույն կրթության եվրոպական տարածքում ուսանողների կրթական արդյունքների արժևորման, պաշտոնական ճանաչման և բուհից բուհ տեղափոխումը դյուրին դարձնելու նպատակով:

Ուսուցման գործընթացը կրեղիտային համակարգով կազմակերպելիս հստակ սահմանվում են որակավորման շնորհման համար անհրաժեշտ կրեդիտների նվազագույն քանակը, այդ կրեդիտները ձևավորող դասընթացների և այլ բաղադրամասերի բովանդակային կազմը՝ ծրագրի պարտադիր և ընտրովի դասընթացների ցանկի տեսքով, դասընթացներին հատկացված կրեդիտները, ուսուցման ցիկլի նվազագույն և առավելագույն տևողությունները և այլն: Համաձայն բուհի կողմից սահմանված կարգի և ուսումնական ծրագրի պայմանների՝ ուսանողներն իրենք են որոշում՝ երբ, ինչ ժամկետներում և ինչ բովանդակությամբ հավաքել որակավորման համար անհրաժեշտ կրեդիտների պարտադիր նվազագույն քանակը, որից հետո կարող են հայցել համապատասխան որակավորում:

**ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱԾԱՎԱԼԸ**

ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի կրթական ծրագրերում ուսանողի տարեկան ուսումնական բեռնվածությունը առկա ուսուցման համար սահմանվում է 1800 ժամ, որը համարժեք է 60 ECTS կրեդիտի, իսկ հեռակա ուսուցման համար՝ 1440 ժամ, որը համարժեք է 48 ECTS կրեդիտի: 1 ECTS կրեդիտը համարժեք է ուսանողի 30 ժամ լրիվ (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն) ուսումնական բեռնվածությանը: Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լրիվ բեռնվածության առավելագույն չափը 45 ժամ է, որը համարժեք է 1,5 ակադեմիական կրեդիտի:

Բակալավրի կրթական ծրագրի լրիվ աշխատածավալը 240 կրեդիտ է:

Առկա ուսուցմամբ բակալավրի կրթական ծրագրի տևողությունը 4 տարի է (8 կիսամյակ): Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 20-շաբաթյա տևողություն, որը բաշխվում է հետևյալ հերթականությամբ. 8 շաբաթ լսարանային պարապմունքներ, 1 շաբաթ ընթացիկ քննություններ, 7 շաբաթ լսարանային պարապմունքներ, 1 շաբաթ ընթացիկ քննություններ ու ստուգարքներ և 3 շաբաթ եզրափակիչ քննություններ:

Հեռակա ուսուցմամբ բակալավրի կրթական ծրագրի տևողությունը 5 տարի է (10 կիսամյակ): Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 16-շաբաթյա տևողություն, որը բաշխվում է հետևյալ հերթականությամբ. 4 շաբաթ լսարանային պարապմունքներ¹, 1 շաբաթ ինքնուրույն աշխատանք, 2 շաբաթ ընթացիկ քննություններ, 3 շաբաթ ինքնուրույն աշխատանք, 2 շաբաթ ընթացիկ քննություններ և 4 շաբաթ եզրափակիչ քննություններ:

Մանկավարժի որակավորում ստանալու համար համապատասխան մասնագիտությունների ուսանողները լրացուցիչ պետք է կուտակեն 30 կրեդիտ՝ համաձայն «Երևանի պետական համալսարանի բակալավրիատի շրջանավարտներին մանկավարժի որակավորում շնորհելու կարգ»-ի:

Բակալավրի կրթական ծրագրի յուրաքանչյուր կիսամյակային քննաշրջանում նախատեսվում է առավելագույնը 5 քննություն, բացառությամբ առաջին կիսամյակի, որտեղ քննությունների թիվը չի գերազանցում 3-ը:

Ավարտական աշխատանքը գնահատվում են 20 միավորանոց սանդղակով՝ համաձայն ԵՊՀ-ում ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգերի:

Ֆակուլտետի գիտական խորհրդի որոշմամբ և տնօրենի թույլտվությամբ լսարանային պարապմունքները, տրված ժամաքանակների սահմաններում (լեզվական մասնագիտությունների գծով՝ նաև ժամաքանակի ավելացմամբ), կարող են իրականացվել նաև այլ գրաֆիկով:

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Համակարգի հիմնադրույթները

ԵՊՀ ԻՄ-ում գործում է ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգը, որի կիրարկման հիմնական նպատակներն են՝

ա) կազմակերպել ուսումնառության համաչափ գործընթաց և խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,

բ) ներմուծել հետադարձ կապի մեխանիզմներ՝ գնահատման արդյունքները դասախոսների և ուսանողների կողմից որպես դասավանդման և ուսումնառության շարունակական բարելավման միջոց օգտագործելու համար:

Գնահատումը ներառում է հետևյալ բաղադրամասերը.

ա) դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված անհատական առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ),

բ) ամբողջ դասընթացի կամ ուսումնական մոդուլի եզրափակիչ գնահատում քննաշրջանում, որը ենթադրում է դասընթացի կամ կրթական մոդուլի համար սահմանված կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերման մակարդակի գնահատում,

գ) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատումների հիման վրա դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականի ձևավորում:

Ելնելով կրթական ծրագրի ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների (ուսումնական մոդուլների) աշխատածավալից, պարապմունքի ձևից, դասավանդման մեթոդներից և հաշվի առնելով դասընթացի կարևորության աստիճանը ուսանողի մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման մեջ՝ դասընթացներն ըստ գնահատման ձևի բաժանվում են 4 խմբի՝

ա) *եզրափակիչ գնահատումով,*

բ) *առանց եզրափակիչ գնահատման, գ)*

առանց ընթացիկ գնահատման,

դ) *ստուգարքային:*

Դասընթացների գնահատումը

Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացի դեպքում, քննաշրջանի ընթացքում անցկացվող եզրափակիչ քննությունից բացի, նախատեսվում է 2 ընթացիկ քննություն:

Ընթացիկ և եզրափակիչ քննություններն անցկացվում են գրավոր կամբանավոր՝

ելնելով դասընթացի դասավանդման և ուսումնառության ձևերից, ինչպես նաև ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքների բնույթից: Քննությունների անցկացման ձևը (գրավոր կամ բանավոր) նշվում է կրթական ծրագրի մասնագրում:

Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացից (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը /միավորը (Գարդ.) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ըստ հետևյալ բաղադրամասերի՝

ա) ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 ընթացիկ քննությունների արդյունքներից (ΣՔընթ.), որոնցից յուրաքանչյուրին հատկացվում է առավելագույնը 5 միավոր,

բ) եզրափակիչ քննության արդյունքից (Քեզր.), որը կարող է գնահատվել առավելագույնը 10 միավոր:

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման՝ առանձին բաղադրամասերով վաստակած միավորների գումար.

$$\text{Գարդ.} = \text{ΣՔընթ.} + \text{Քեզր.}:$$

Ըստ այդմ՝ *եզրափակիչ գնահատումով դասընթացի* գնահատումն իրականացվում է համաձայն *Աղյուսակ 1*-ի, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով).

Աղյուսակ 1.

Գնահատման բաղադրամասը	Քընթ.	Քընթ.	Քեզր	Գար
Առավելագույն միավորը	5	5	10	20

Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացը գնահատվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ քննությունների արդյունքներով:

Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացից (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը/միավորը (Գարդ.) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 ընթացիկ քննությունների արդյունքներից (ΣՔընթ.), որոնցից յուրաքանչյուրին հատկացվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման՝ առանձին ընթացիկ քննություններից վաստակած միավորների գումար.

Գարդ.= ՏՔընթ.:

Ըստ այդմ՝ առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացի գնահատումն իրականացվում է համաձայն *Աղյուսակ 2*-ի, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով²).

Աղյուսակ 2.

Գնահատման բաղադրամասը	Քընթ.1	Քընթ.2	Գարդ.
Առավելագույն միավորը	10	10	20

Վերոնշյալը (Աղյուսակ 1 և Աղյուսակ 2) կիրառվում է նաև հետևյալ ուսուցման համար:

Լաբորատոր աշխատանքի ձև ունեցող դասընթացի ընթացիկ քննությանը ուսանողի մասնակցությունը թույլատրվում է նախորդող ժամանակահատվածում նախատեսված լաբորատոր աշխատանքների առնվազն 60 % կատարողականի (փորձերի կատարում և հանձնում) դեպքում: Հակառակ դեպքում ուսանողին չի թույլատրվում մասնակցել ընթացիկ քննությանը, իսկ քննական տեղեկագրում նշանակվում է «0» միավոր:

Դասընթացը կարող է լինել *եզրափակիչ գնահատումով* միայն այն դեպքում, եթե կիսամյակում ունի առնվազն 60 ժամ լսարանային բեռնվածություն:

Առանց ընթացիկ գնահատման (միայն եզրափակիչ քննությամբ) և *առանց եզրափակիչ գնահատման* կարող են լինել հիմնականում փոքրածավալ մասնագիտական դասընթացները:

Ստուգարքային կարող են լինել բակալավրիատի ընդհանուր կրթական կառուցամասի դասընթացները

Գնահատման գործընթացի կազմակերպումը

Կիսամյակի առաջին 2 շաբաթվա ընթացքում դասախոսը ուսանողներին տեղեկացնում է գիտելիքների ստուգման ձևերի, հարցաշարերի և ժամկետների, ինչպես նաև գնահատման մեթոդների ու չափանիշների մասին:

Ֆակուլտետները կազմում են քննաշրջանների ժամանակացույցները, որոնք հաստատում է ուսումնամեթոդական վարչության պետը: Հաստատված ժամանակացույցվարը ուսանողներին տեղեկացվում է նրանց համալսարանական էլեկտրոնային փոստի միջոցով:

Ընթացիկ քննություններն անցկացվում են՝ առկա ուսուցման դեպքում՝ ուսում-

¹ Տե՛ս սույն կարգի 3.2.2. կետը:

նառության կիսամյակի 9-րդ և 17-րդ շաբաթներում, իսկ հեռակա ուսուցման դեպքում՝ 6÷7-րդ և 11÷12-րդ շաբաթներում (այդ շաբաթներում դասեր չեն նախատեսվում):

Եզրափակիչ քննությունները առկա ուսուցման դեպքում անցկացվում են կիսամյակային քննաշրջաններում՝ 18÷20-րդ շաբաթներում, իսկ հեռակա ուսուցման դեպքում՝ 13÷16-րդ շաբաթներում:

Բանավոր քննության և ստուգարքի ավարտից հետո դասախոսը տեղեկագիրը սքանավորման համար նույն օրը ներկայացնում է դեկանատ, իսկ գրավոր քննության տեղեկագիրը դասախոսը սքանավորման համար դեկանատ է ներկայացնում տվյալ քննության ավարտին հաջորդող 7 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների ու ստուգարքների գնահատականը հրապարակելու օրը ուսանողն իրավունք ունի այն բողոքարկելու գնահատումն իրականացրած դասախոսին կամ քննական հանձնաժողովին, իսկ վերջինիս հետ անհամաձայնության դեպքում՝ նույն օրը գրավոր դիմելու դասընթացը կազմակերպող ամբիոնի վարիչին, անհրաժեշտության դեպքում նաև ֆակուլտետի դեկանին:

Գրավոր քննությունները գրառվում են ուսանողներին տրամադրված սահմանված նմուշի տետրերում: Ուսանողը և դասախոսը պետք է պահպանեն քննական տետրում ներկայացված պահանջները:

Ստուգարքի/եզրափակիչ քննության տեղեկագրում ուսանողի անվան դիմաց յուրաքանչյուր նշում կատարվում է միայն ուսանողի ներկայությամբ (բացառությամբ «Չն»-ի): Եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց(ներ)ի ընթացիկ քննությունները հանձնելուց հետո, եթե ուսանողի արդյունարար միավորը 8 կամ բարձր է, ապա ուսանողն իրավունք ունի տվյալ դասընթացի եզրափակիչ քննությանը, հետևաբար նաև լուծարքային շրջանին չներկայանալ, և այդ դեպքում տեղեկագրի համապատասխան սյունակներում կատարվում է «Չն» նշումը, և պահպանվում է ուսանողի 8 կամ բարձր միավորը: Ստուգարքին/քննությանը չներկայանալու դեպքում կատարվում է «Չն» նշումը:

Քննաշրջանը կամ առանձին ստուգարքներ/քննություններ ուսանողը համապատասխան հիմնավորմամբ ժամկետից շուտ կարող է հանձնել ԵՊՀ ԻՄ տնօրենի թույլտվությամբ:

Ընթացիկ քննությունները, ստուգարքները և եզրափակիչ քննությունները հեռավար ձևով կազմակերպելը թույլատրվում է միայն տնօրենի հրամանով:

Գնահատման սանդղակը

ԵՊՀ-ում ուսանողի ուսումնառության արդյունքների գնահատման համար կիրառվում է 20 միավորանոց սանդղակը, որը ներկայացված է ստորև.

Աղյուսակ 3.

Գնահատման արդյունարար միավորը	Գնահատականը
18-20	«Գերազանց»
13-17	«Լավ»
8-12	«Բավարար»
0-7	«Անբավարար»

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ուսանողի ուսումնական գործունեության արդյունքներն ու առաջադիմության ցուցանիշներն ուսման որոշակի ժամանակահատվածի կամ ողջ շրջանի ընթացքում գրանցելու նպատակով յուրաքանչյուր ուսանողի համար լրացվում է *ակադեմիական տեղեկագիր*, որտեղ յուրաքանչյուր քննաշրջանից հետո գրանցվում են ուսանողի ուսումնասիրած դասընթացները և կրթական մոդուլները, վաստակած կրեդիտները և ստացած արդյունարար գնահատականներն ըստ կրթական մոդուլների և կիսամյակների: Տեղեկագիրն արտացոլում է ուսանողի կատարած ուսումնական աշխատանքի ծավալը և կրթական ձեռքբերումների որակը:

Ուսանողի վաստակած կրեդիտները նրա ուսումնառության ողջ շրջանում գրանցվում և կուտակվում են ակադեմիական տեղեկագրում:

Ուսանողի ուսման առաջադիմության ընդհանրացված արդյունքները ներկայացնելու համար ակադեմիական տեղեկագրում կիսամյակային արդյունքներից հետո նշվում են տվյալ կիսամյակի և մինչև ուսման տվյալ ժամանակահատվածը ուսանողի առաջադիմությունն ամբողջացնող ամփոփիչ տվյալները, որոնք ներառում են հետևյալ 4 քանակական ցուցանիշները՝

գումարային կրեդիտներ,

գնահատված կրեդիտներ,

վարկանիշային միավորներ,

միջին որակական գնահատական:

Գումարային կրեդիտը (Կ) կրթական ծրագրի ավարտական պահանջները բավարարելու նպատակով ուսանողի վաստակած կրեդիտների գումարն է: *Գնահատված կրեդիտը (ԳԿ)* գումարային կրեդիտի այն մասն է, որը գնահատված է թվային միավորներով.

$$\mathbb{I} = \sum \mathbb{I}_i \cdot \mathbb{C}_i$$

Վարկանիշային միավորը (ՎՄ) թվային միավորներով գնահատված դասընթացների (մոդուլների) կրեդիտների և դրանց արդյունարար գնահատականների արտադրյալների գումարն է.

$$i\emptyset = \sum \mathbb{I}_i \cdot \mathbb{C}_i \quad ; \times \mathbb{I}_{\text{տն}}$$

որտեղ $\mathbb{I}_{\text{տն}}$ -ը տվյալ ուսումնական մոդուլից ստացված արդյունարար գնահատականն է:

Օրինակ, եթե ուսանողը 5, 4 և 6 կրեդիտանոց դասընթացներից ստացել է համապատասխանաբար 12, 16 և 19 միավոր, ապա դասընթացների այդ խմբից ուսանողի վարկանիշային միավորն է՝

$$ՎՄ = 5 \times 12 + 4 \times 16 + 6 \times 19 = 238 \text{՝ } 300 \text{ հնարավորից } (5 \times 20 + 4 \times 20 + 6 \times 20):$$

Միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ) կրեդիտներով կշռված գնահատականների միջինն է, որը հաշվարկվում է վարկանիշային միավորները գնահատված կրեդիտների գումարի վրա բաժանելով (արդյունքը կլորացվում է 1/100-ի ճշտությամբ).

$$\emptyset \mathbb{a} \mathbb{I} = \frac{i\emptyset}{\mathbb{I}}$$

Օրինակ, նախորդ դեպքում դիտարկված դասընթացների խմբի համար հաշվարկված միջին որակական գնահատականը կլինի՝ $ՄՈԳ = \frac{238}{15} = 15,87 \text{՝ } 20 \text{ հնարավորից:}$

Հաշվառվում և ակադեմիական տեղեկագրում գրանցվում են *կիսամյակային* (հաշվարկված առանձին կիսամյակի համար) և *արդյունարար* (հաշվարկված ուսման տվյալ շրջանի համար) վարկանիշային միավորները և ՄՈԳ-երը:

ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱՀԱՆՁՆՈՒՄԸ ԵՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԿՆՈՒՄԸ

Քննաշրջանի արդյունքներով դրական (8 և բարձր) միավոր ստացած ուսանողին տվյալ դասընթացը վերահանձնել չի թույլատրվում:

Ընթացիկ քննությանը չներկայանալը համարվում է հարգելի միայն այն դեպքում, եթե չներկայանալու պատճառի մասին ուսանողը (կամ որևէ մեկը նրա անունից) նախօրոք կամ քննության օրը գրավոր իրազեկում է դեկանատին: Դիմումը վավերացնում է ֆակուլտետի դեկանը կամ դեկանի տեղակալը, և նույն օրը դեկանատի աշխատակիցը սքանավորման եղանակով այն ամրագրում է ԵՊՀ SuperVision ծրագրում: Հիվանդության պատճառով բացակայած

ուսանողը բժշկական տեղեկանքը բուժման շրջանի ավարտին հաջորդող աշխատանքային օրը ներառյալ (պոլիկլինիկայի կողմից վավերացնելուց հետո) ներկայացնում է դեկանատ: Այլ պատճառներով բացակայելու դեպքում ուսանողը ներկայացնում է բացակայության հարգելիությունը հավաստող համապատասխան փաստաթուղթ:

Ընթացիկ քննությանը հարգելի պատճառով չներկայացած ուսանողը կարող է այն հանձնել դասերին հաճախման օրվանից սկսած 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, դեկանատի կողմից հաստատված ժամանակացույցով:

Ստուգարքին և/կամ քննությանը հարգելի պատճառով չներկայացած ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում կարող է հանձնել համապատասխան ստուգարքը և/կամ քննությունը, որը չի համարվի լուծարք, եթե բավարարվել են 4.2 ենթակետի բոլոր պահանջները: Այդ մասին ֆակուլտետի դեկանը համապատասխան զեկուցագիր է ներկայացնում ուսումնամեթոդական վարչության պետին:

Ակադեմիական պարտքերի մարման կարգը սահմանվում է ԵՊՀ ԻՄ տնօրենության կողմից, և այդ ընթացքում ստուգարքների և/կամ քննությունների վերահանձնումը կազմակերպվում է միայն քննական հանձնաժողովներով, որոնք ձևավորվում են մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով:

Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացի գնահատման արդյունարար դրական նվազագույն միավորի՝ 8-ի շեմը չապահոված ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում պետք է վերահանձնի եզրափակիչ քննությունը՝ վերջինիս համար սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ:

Օրինակ, եթե ուսանողը դասընթացի համար նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից վաստակել է համապատասխանաբար 1 և 3 միավոր, իսկ եզրափակիչ քննությունից՝ 3 միավոր, ապա այդ դասընթացի արդյունարար գնահատականը կլինի՝ $Q_{արդ.} = 1 + 3 + 3 = 7$, որը ցածր է նվազագույն (8 միավոր) շեմային պահանջից: Այս դեպքում պահպանվում են միայն ընթացիկներից ստացած միավորները, այսինքն՝ 4, և պարտքերի մարման շրջանում ուսանողը վերահանձնում է միայն եզրափակիչ քննությունը՝ սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ: Եթե ուսանողը պարտքերի մարման շրջանում չի հաջողահարում նվազագույն 8 միավորի շեմը, ապա տեղեկագրում նրա անվան դիմաց նշվում է նախորդ անբավարար միավորը, տվյալ օրինակի դեպքում՝ 7:

Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացի գնահատման արդյունարար դրական նվազագույն միավորի շեմը չապահոված ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման

շրջանում ընթացիկ քննությունները պետք է վերահանձնի առանձին-առանձին (իր ցանկությամբ՝ մեկը կամ երկուսը) և կարող է վաստակել 8 և ավելի միավոր:

Օրինակ, եթե ուսանողը դասընթացի համար նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից վաստակել է համապատասխանաբար 2 և 3 միավոր, ապա այդ դասընթացի արդյունարար միավորը կլինի՝ $Q_{արդ.} = 2 + 3 = 5$, որը ցածր է նվազագույն (8 միավոր) շեմային պահանջից: Վերահանձնելով ընթացիկ քննություն(ներ)ը՝ ուսանողը կարող է վաստակել դրական նվազագույն 8 միավոր և ավելի: Եթե ուսանողը պարտքերի մարման շրջանում չի հաղթահարում դրական նվազագույն 8 միավորի շեմը, բայց բարձրացնում է գնահատականը, ապա տեղեկագրում նրա անվան դիմաց նշվում է նոր միավորը:

Առանց ընթացիկ գնահատման դասընթացի գնահատման արդյունարար դրական նվազագույն միավորի շեմը չապահոված ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում պետք է վերահանձնի ամբողջ դասընթացը և կարող է վաստակել 8 և ավելի միավոր:

Գնահատման վերոնշյալ կանոնները վերաբերում են նաև հեռակա ուսուցման համակարգին:

Բակալավրի կրթական ծրագրում ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանից հետո, եթե առաջացած առարկայական պարտքերի կրեդիտների գումարը չի գերազանցում 12-ը, ապա համաձայն սահմանված կարգի՝ ուսանողը (բացառությամբ պարտադիր զինվորական ծառայությունից տարկետման իրավունքով ընդունվածների) կարող է առարկայական պարտքերը մարել մինչև ավարտական ուսումնական տարվա սկիզբը՝ վերահանձնելով առարկաները ևս 2 անգամ կամ կրկնելով այդ առարկաների դասընթացները:

Քննաշրջանից և պարտքերի մարման յուրաքանչյուր շրջանից հետո ակադեմիական անբավարար առաջադիմություն ունեցող ուսանողների՝ համալսարանից հեռացման վերաբերյալ որոշումը կայացվում է ըստ ԵՊՀ ռեկտորատի սահմանած չափանիշների:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐԸ

Կրթական ծրագրի պատշաճ մշակման, իրականացման, մշտադիտարկման և վերանայման նպատակով նախատեսված են կրթական ծրագրի ղեկավարի գործառույթներ:

Կրթական ծրագրի ղեկավարը կազմում է նոր կրթական ծրագրի մշակման հայտ, որով հիմնավորում է ծրագրի ներդրման և հետագա իրականացման անհրաժեշտությունն ու նպատակահարմարությունը:

Կրթական ծրագրի ղեկավարը ծրագիրը մշակող աշխատանքային խմբի հետ ձևակերպում է ծրագրի նպատակներն ու վերջնարդյունքները՝ որակավորումների ազգային շրջանակի և աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան:

Կրթական ծրագրի ղեկավարը կազմակերպում է ծրագրի փաստաթղթային փաթեթի մշակման գործընթացը, որին մասնակից է դարձնում նաև գործատուներին և արտաքին այլ շահակիցներին:

Կրթական ծրագրի ղեկավարը ապահովում է ծրագրի հրապարակայնությունն ու մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքները:

Կրթական ծրագրի ղեկավարը ֆակուլտետի (ինստիտուտի, կենտրոնի) ղեկավարության հետ միասին կրթական ծրագիրը նախապատրաստում է հավատարմագրման:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒՆ

Առաջին կուրսի ուսանողներին ուսումնառության ընթացքում օժանդակելու նպատակով նշանակվում են ուսումնական խորհրդատուներ:

Ուսումնական խորհրդատուն ուսանողներին ծանոթացնում է իրենց իրավունքներին և պարտականություններին, համալսարանում գործող և առաջին հերթին ուսանողներին առնչվող կանոնակարգերին և կարգերին (ԵՊՀ Բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ԵՊՀ ներքին կարգապահական, ԵՊՀ ուսանողական նպաստների, պետական և ներբուհական կրթաթոշակների հատկացման և այլն), ուսանողի ուղեցույցին, գրադարանից օգտվելու կանոններին և այլն:

Ուսումնական խորհրդատուն ծանոթանում է ուսանողների սոցիալ-կենցաղային պայմաններին, վերահսկում նրանց ուսումնական առաջընթացը, օգնում նրանց՝ հաղթահարելու ուսման ընթացքում ծագած դժվարությունները, ուսումնական գործընթացի հետ կապված տարաբնույթ հարցերի շուրջ նրանց համար կազմակերպում խորհրդատվություններ:

Յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա ավարտին ֆակուլտետի գիտական խորհուրդը լսում և գնահատում է ուսումնական խորհրդատուների հաշվետվությունները:

ՄԱՍ IV

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԵՐ

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

(հաստված)

Ուսանողի իրավունքներ և պարտականությունները

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի ուսանողն իրավունք

ունի՝

1) մասնակցելու իր կրթության բովանդակության ձևավորմանը (ուսումնական դասընթացների և մասնագիտացման ընտրությանը)՝ պահպանելով բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների պահանջները,

2) իր հայեցողությամբ, ըստ հակումների և պահանջմունքների, ընտրելու մասնագիտությունը, ուսուցման ձևը, զբաղվել հետազոտություններով, ցանկացած կրթական աստիճանում ընդհատելու կամ շարունակելու բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթությունը,

3) ստանալու գիտության, տեխնիկայի և արվեստի ժամանակակից մակարդակին համապատասխան գիտելիքներ, հաճախելու մասնաճյուղում կարդացվող դասախոսություններին,

4) բացի ընտրված մասնագիտության ուսումնական դասընթացներից, յուրացնելու ուսումնական ցանկացած այլ դասընթաց, որը դասավանդվում է մասնաճյուղում՝ ըստ սահմանված կարգի,

5) օրենսդրությամբ կամ մասնաճյուղի կանոնադրությամբ նախատեսված կարգով, մասնակցելու հաստատության համապատասխան կառավարման մարմինների աշխատանքներին,

6) քննաշրջանի ժամանակացույցում քննությունների և ստուգարքների հերթականության որոշման ժամանակ, տվյալ կուրսի ավագի միջոցով ներկայացնելու առաջարկություններ,

7) օգտվելու ԵՊՀ-ի և մասնաճյուղի գրադարաններից, լաբորատորիաներից, տեղեկատվական պահոցներից, ուսումնական, գիտական, բուժական և այլ ստորաբաժանումների ծառայություններից, մասնակցելու գիտահետազոտական աշխատանքներին, գիտաժողովներին, սեմինարներին և սիմպոզիումներին՝ մասնաճյուղի կանոնադրությանը և ներքին իրավական ակտերին համապատասխան,

8) ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով բողոքարկելու մասնաճյուղի ղեկավարության հրամաններն ու կարգադրությունները,

9) ՀՀ գործող օրենսդրությամբ և մասնաճյուղի կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ստանալու սահմանված չափի, ներառյալ անվանական, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց կողմից նշանակված կրթաթոշակ,

10) ՀՀ օրենսդրությամբ և մասնաճյուղի ներքին իրավական ակտերին համապատասխան՝ օգտվելու ուսման վարձի լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցման իրավունքից, այդ թվում ուսանողի կարգավիճակի փոխատեղման միջոցով,

11) ծանոթանալու մասնաճյուղի կանոնադրությանը և նորմատիվ այլ փաստաթղթերին,

12) անհրաժեշտության դեպքում ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգով ստանալու ակադեմիական արձակուրդ՝ մինչև մեկ տարի ժամկետով, բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի,

13) տվյալ ուսումնական տարվա ընթացքում ոչ պակաս, քան երկու անգամ գտնվելու արձակուրդում՝ ոչ պակաս, քան յոթ շաբաթ ընդհանուր տևողությամբ,

14) փոխադրվելու մեկ այլ բարձրագույն ուսումնական հաստատություն, ներառյալ օտարերկրյա բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ՝ համաձայն ՀՀ կառավարության սահմանած կարգի,

15) ուսման բարձր առաջադիմության և գիտահետազոտական աշխատանքներին մասնակցելու համար ստանալու բարոյական և (կամ) նյութական խրախուսանք՝ ՀՀ օրենսդրությամբ և մասնաճյուղում սահմանված կարգով,

16) միավորվելու ուսանողական խորհրդներում, ուսանողական գիտական ընկերություններում և ուսանողական այլ կազմակերպություններում, որոնց ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է մասնաճյուղի կանոնադրությամբ,

17) կրթությունն ընդհատած նախկին ուսանողն իրավունք ունի սահմանված կարգով վերականգնվել մասնաճյուղում:

ԵՊՀ ԻՄ-ի ուսանողները պարտավոր են՝

1) կատարել կրթական ծրագրի պահանջները՝ պարտադիր հաճախել ուսումնական պարապմունքներին, կատարել ուսումնական պլանով նախատեսված բոլոր առաջադրանքները,

2) կատարել մասնաճյուղի կանոնադրության և ներքին կարգապահական կանոնների բոլոր պահանջները,

3) ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում հանձնել բոլոր ստուգարքներն ու քննությունները,

4) հոգատարությամբ վերաբերվել մասնաճյուղի գույքին: Գույքին պատճառած վնասի համար սովորողը կրում է նյութական պատասխանատվություն՝ գործող օրենսդրությանը համապատասխան,

5) բարձր պահել ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի պատիվն ու հեղինակությունը,

6) պահպանել հասարակության բարոյական նորմերը և համակեցության կանոնները,

7) լինել կարգապահ, մասնաճյուղի բոլոր ուսումնական, ուսումնաարտադրական և այլ կառույցներում պահպանել մաքրություն,

8) կատարել «Կրթության մասին», «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքներով, մասնաճյուղի կանոնադրությամբ, ներքին կարգապահության կանոններով, ներքին իրավական ակտերով և ուսումնառության պայմանների վերաբերյալ պայմանագրով նախատեսված այլ պարտականություններ:

Դասակարգից 10 բուհից ավելի ժամանակ հետո դասախոսի չներկայանալու դեպքում ուսանողները խմբի ավագի միջոցով պարտավոր են այդ մասին տեղյակ պահել ֆակուլտետի ղեկանատին:

29. Վճարովի հիմունքներով սովորողները ուսումնառության պայմանների վերաբերյալ պայմանագրով սահմանված ժամկետում պարտավոր են վճարել ուսման վարձը: Ուսման վարձը ժամանակին չվճարելու դեպքում այդ սովորողները կարող են հեռացվել մասնաճյուղից:

30. Հարգելի պատճառով պարապմունքներին չներկայանալու դեպքում սովորողը պարտավոր է նույն օրն այդ մասին տեղյակ պահել ֆակուլտետի ղեկանատին, իսկ մասնաճյուղ ներկայանալու առաջին իսկ օրը տվյալներ ներկայացնել պարապմունքներին չներկայանալու պատճառների մասին: Հիվանդության դեպքում սովորողը ֆակուլտետի ղեկանին ներկայացնում է ժամանակավոր անաշխատունակության մասին համապատասխան փաստաթուղթ՝ սահմանված կարգի համաձայն:

ԵՊՀ ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

(հատված)

Աշխատանքային և ուսումնական հաջողությունների խրախուսումը

46. Աշխատանքային պարտականությունների օրինակելի կատարման, աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման, անբասիր աշխատանքի, աշխատանքում նորամուծությունների և այլ ձեռքբերումների, գիտահետազոտական և հասարակական աշխատանքներին ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու համար աշխատողների և սովորողների համար սահմանվում են հետևյալ խրախուսումները.

- միանվագ դրամական պարգևատրում,
- պատվոգրի, շնորհակալագրի, մեդալի հանձնում,
- հուշանվերով պարգևատրում,
- կարգապահական տույժի հանում,
- լրացուցիչ վճարովի արձակուրդի տրամադրում:

Խրախուսանքը հայտարարվում է տնօրենի հրամանով և դրա մասին ծանուցվում է տվյալ աշխատողին և սովորողին, ինչպես նաև տեղեկացվում է համապատասխան աշխատանքային կոլեկտիվին և կուրսին:

Պատասխանատվությունն ուսումնական կարգապահության խախտման դեպքում

55. Այն սովորողները, ովքեր չեն կատարում ուսումնական պլանները և ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ցուցաբերում են ակադեմիական անբավարար առաջադիմություն, խախտում են ՀՀ օրենսդրության, մասնաճյուղի կանոնադրության, մասնաճյուղի ներքին իրավական ակտերի պահանջները, մասնաճյուղի ներքին կարգապահական կանոնները, տնօրենի կամ նրա կողմից լիազորված անձի հրամանով կարող են ենթարկվել կարգապահական տույժերի՝ ընդհուպ մինչև համալսարանից հեռացվելը:

56. Սովորողի կողմից ՀՀ օրենսդրությամբ, մասնաճյուղի կանոնադրությամբ նախատեսված պարտականությունների, ներքին կարգապահական կանոնների խախտման դեպքում նրա նկատմամբ կիրառելի են հետևյալ կարգապահական **տույժերը**.

ա) նկատողություն,

բ) խիստ նկատողություն,

գ) հեռացում մասնաճյուղից:

Կիրառված կարգապահական տույժի մասին սահմանված ժամկետում ծանուցվում է սովորողին և տեղեկացվում է նրա կուրսին:

57. Մինչև կարգապահական տույժի կիրառումը սովորողից պետք է պահանջել գրավոր բացատրություն: Բացատրության բացակայությունը պետք է հաստատվի սովորողի կողմից այն չներկայացնելու վերաբերյալ համապատասխան ակտով:

58. Կարգապահական տույժը կարող է կիրառվել արարքի բացահայտումից ոչ ուշ, քան մեկ ամսվա և կատարումից ոչ ուշ, քան վեց ամսվա ընթացքում՝ չհաշված սովորողի հիվանդության կամ արձակուրդի մեջ գտնվելու ժամանակահատվածը:

1. Եթե կարգապահական տույժի ենթարկվելու օրվանից հետո մեկ ուսումնական տարվա ընթացքում սովորողը չի ենթարկվել նոր կարգապահական տույժի, ապա դա համարվում է մարված:

59. Ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 40 և ավելի անհարգելի ժամ բացակայության դեպքում համապատասխան ֆակուլտետի դեկանի կողմից տվյալ ուսանողին հայտարարվում է նկատողություն:

60. Հեռակա ուսուցման համակարգում ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 20 և ավելի ժամ անհարգելի բացակայության դեպքում հեռակա ուսուցման բաժնի վարիչի կողմից տվյալ ուսանողին հայտարարվում է նկատողություն:

61. Ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 80 և ավելի ժամ անհարգելի բացակայության դեպքում տնօրենի կողմից տվյալ ուսանողին հայտարարվում է խիստ նկատողություն:

Հեռակա ուսուցման համակարգում ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 40 և ավելի ժամ անհարգելի բացակայության դեպքում մասնաճյուղի տնօրենի կողմից տվյալ ուսանողին հայտարարվում է խիստ նկատողություն:

62. Սովորողը կարող է հեռացվել (ազատվել) ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղից՝

60. Ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 40 ակադեմիական ժամից Քհեռակա ուսումնառության համակարգում սովորողների դեպքում^ա 20 ակադեմիական ժամից) ավելի անհարգելի բացակայության դեպքում համապատասխան ֆակուլտետի դեկանի կամ բաժնի վարիչի կողմից տվյալ սովորողին հայտարարվում է նկատողություն՝

61. Ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 80 ակադեմիական ժամից Քհեռակա ուսումնառության համակարգում սովորողների դեպքում^ա 40 ակադեմիական ժամից) ավելի անհարգելի բացակայության դեպքում տնօրենի կողմից տվյալ սովորողին հայտարարվում է խիստ նկատողություն՝

62. Սովորողը կարող է հեռացվել Քազատվել^բ ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղից՝

1. իր դիմումի համաձայն,
2. այլ բուհ տեղափոխվելու դեպքում,
3. դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով ազատագրվման դատապարտվելու դեպքում,

4. ուսումնական կիսամյակի ընթացքում դասերից 120 ակադեմիական ժամ (հեռակա ուսումնառության համակարգում սովորողների դեպքում՝ 60 ակադեմիական ժամ) անհարգելի բացակայության դեպքում,
5. տվյալ ուսումնական տարվա (կիսամյակի) ուսման վարձը սահմանված ժամկետում չվճարելու դեպքում,
6. մասնաճյուղի ներքին կարգապահական կանոնները կոպիտ կերպով խախտելու դեպքում,
7. ավարտական աշխատանքների նախնական պաշտպանության ընթացքում աշխատանքում բացահայտված գրագողության դեպքում,
8. ՀՀ օրենսդրությամբ, մասնաճյուղի կանոնադրությամբ, ներքին կարգապահական կանոններով և ներքին իրավական ակտերով նախատեսված այլ դեպքերում:

Չի թույլատրվում սովորողին հեռացնել հիվանդության, արձակուրդների, ակադեմիական արձակուրդի կամ հղիության և ծննդաբերության արձակուրդի ընթացքում:

63. Ուսանողը հեռացվում է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղից ակադեմիական ազնվության վարքուկանոնների խախտման, մասնավորապես՝ ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների կամ ստուգարքների ընթացքում տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ կամ ցանկացած այլ մեթոդով կատարված արտագրության (արտագրության փորձի), սղագրության դեպքերում: Նշված դեպքերում քննություն ընդունող դասախոսը դադարեցնում է տվյալ սովորողի քննությունը, նրան հեռացնում է քննասենյակից և քննությունից անմիջապես հետո զեկուցագիր է ներկայացնում ֆակուլտետի ղեկանին ուսանողի նկատմամբ կարգապահական տույժ կիրառելու և նրան համալսարանից հեռացնելու նպատակով մասնաճյուղի տնօրենին միջնորդություն ներկայացնելու համար:

Ուսումնական կարգապահություն

64. Ուսումնական տարին բաղկացած է երկու կիսամյակներից և սկսվում ու ավարտվում է համաձայն ուսումնական պլանի:

65. Մասնաճյուղում սահմանվում են ուսումնական պարապմունքների հետևյալ հիմնական տեսակները.

- դասախոսություն,
- գործնական,
- սեմինար և լաբորատոր պարապմունքներ,
- խորհրդատվություն,

- ուսումնական և արտադրական պրակտիկա:

66. Դասացուցակը հաստատվում է ուսումնամեթոդական վարչության պետի կողմից և դասերը սկսելուց առնվազն 7 օր առաջ սահմանված կարգով հրապարակվում է:

67. Լսարանային բոլոր տեսակի պարապմունքների ակադեմիական ժամը 40 րոպե է: Ուսումնական դասերի տևողությունը հաստատվում է ակադեմիական ժամերով: Որպես կանոն մեկ պարապմունքը միավորում է երկու ակադեմիական ժամ, որի ավարտից հետո դասամիջոցը սահմանվում է 5-10 րոպե, իսկ պարապմունքների միջև դասամիջոցը՝ 10-20 րոպե:

ԿԱՐԳ

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑՈՒՄ

ԸՆԴԳՐԿՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

(հատված)

Ուսանողի կողմից դասընթացի ընտրություն

- Ուսանողը, մասնագիտությունից անկախ, բակալավրի որակավորման աստիճան ստանալու համար ծրագրի կատարման արդյունքում պետք է կուտակի 240 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածություն, իսկ մագիստրոսի որակավորման աստիճան ստանալու համար՝ 120 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածություն:

- Ուսանողն ուսումնառության ընթացքում իր մասնագիտական ուսուցման համար իրավունք ունի ընտրելու մասնաճյուղի կողմից առաջարկվող ընտրովի դասընթացներ՝ ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

- Դասընթացները, ըստ յուրացման բնույթի, բաժանվում են երկու հիմնական խմբի՝ ա/ պարտադիր դասընթացներ,

- բ/ կամընտրական դասընթացներ:

- Պարտադիր դասընթացներն ամրագրված են յուրաքանչյուր կիսամյակում և պարտադիր են ուսանողի համար:

- Կամընտրական դասընթացները առաջարկվող ցանկից ընտրում է ուսանողը, իսկ յուրացման կիսամյակը կարող է լինել ինչպես ամրագրված, այնպես էլ ազատ:

- Կամընտրական դասընթացների ցանկը պարունակում է համեմատաբար ազատ բովանդակային կառուցվածք և կազմված է մեկից ավելի առարկաներից, որոնցից ուսանողը հնարավորություն ունի ընտրել մեկը:

Ուսանողի կողմից դասընթացում ընդգրկվելը և գրանցումը

- Դասընթացների ընտրության և անհատական ուսումնական ծրագրերի կազմման գործընթացներում ուսանողին օգնում է ուսումնական խորհրդատուն:
- Ուսումնական խորհրդատուն կազմակերպում է դասընթացն ընտրող ուսանողների և այդ դասընթացը սպասարկող ամբիոնների մասնագետների հետ հանդիպումներ՝ ծրագրերին ծանոթացնելու համար:
- Ուսումնական խորհրդատուի կողմից դասընթացի ընտրությունը գրանցվում է անհատական թերթիկում և ստորագրվում է ուսանողի կողմից:
- Դասընթացի ընտրության ժամանակ ակադեմիական խումբ չձևավորվելու դեպքում ուսանողին տրվում է կրկնակի ընտրության հնարավորություն:

ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

ԵՊՀ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԸՅՈՒՂԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐԻ, ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՆԵՐԲՈՒՀԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՑՄԱՆ

(հատված)

2. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏԻ ԶԵՎՈՎ ՈՒՍՄԱՆ ՎԱՐՁԱՎՃԱՐԻ ԼՐԻՎ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՏՐԱՄԱՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

5. Պետության կողմից ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցում (ուսանողական կրթաթոշակ) տրամադրվում է՝

5.1. մեկ ուսումնական տարվա քննությունների և ստուգարքների արդյունքներով առավել բարձր գնահատականներ ունեցող ուսանողներին՝ մրցութային կարգով,

5.2. օրենքով նախատեսված հետևյալ սոցիալական խմբերում ընդգրկված անձանց՝

ա) առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչև 23 տարեկան ուսանողներին և նրանց թվին պատկանող անձանց՝ համաձայն «Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

բ) 1-ին և 2-րդ խմբերի հաշմանդամներին և հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող անձանց՝ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

գ) զոհված (մահացած) զինծառայողների մինչև 27 տարեկան երեխա-ուսանողներին՝ համաձայն «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

դ) ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայության ժամանակ ծառայողական պարտականությունները կատարելիս 1-ին կամ 2-րդ խմբի հաշմանդամության զինվորական կենսաթոշակի իրավունք ունեցող նախկին զինծառայող-ուսանողներին՝ համաձայն «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

ե) պետության համար առաջնահերթություն և կարևորություն ներկայացնող մասնագիտություններով նպատակային ուսուցմամբ ընդունված ուսանողներին: Ընդհանուր մրցույթից դուրս, պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից գորացրված Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից հատկացված անվճար տեղերի հաշվին ընդունված ուսանողները՝ որպես նպատակային ուսուցմամբ ընդունվածներ, օգտվում են իրենց արտոնությունից մինչև ուսումնառության ավարտը:

Սույն կանոնակարգի 5.2. կետի «ա» և «ե» ենթակետերում նշված կարգավիճակ ունեցող ուսանողներին ուսանողական նպաստներ տրամադրվում են 1-ին կուրսից մինչև տվյալ կրթական ծրագրով ուսումնառության ավարտը:

Սույն կանոնակարգի 5.2. կետի «բ», «գ» և «դ» ենթակետերում նշված կարգավիճակ ունեցող ուսանողներին համապատասխան փաստաթղթերի ներկայացման դեպքում ուսանողական նպաստներ տրամադրվում են 1-ին կուրսի սկզբում և վերանայվում է յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա վերջում:

6. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը յուրաքանչյուր տարի Հայաստանի Հանրապետության տվյալ տարվա պետական բյուջեով բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար նախատեսված միջոցների սահմաններում, ըստ բուհերի և մասնագիտությունների, բաշխում է պետության կողմից տրվող ուսանողական նպաստների քանակը, որը տեղափոխվում է կուրսից կուրս:

7. Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի բակալավրի կրթական ծրագրով առաջին կուրս ընդունված ուսանողներին ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցում տրամադրվում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բուհերի ընդունելության կանոններով սահմանված կարգով: Հաջորդ կուրսերում վերոնշյալ ուսանողների ուսանողական նպաստը տրամադրվում է սույն կանոնակարգի 5.1. ենթակետում սահմանված մրցութային կարգով:

8. Սույն կանոնակարգի 5.1-րդ ենթակետի համաձայն տրամադրվող ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունքից հրաժարվելու վերաբերյալ դիմումներն ընդունվում են մինչև յուրաքանչյուր տարվա հուլիսի 1-ը և դրանց քննարկումը կազմակերպվում է սույն կանոնակարգի 10-րդ և 11-րդ կետերում նշված մանդատային հանձնաժողովների կողմից:

9. Սույն կանոնակարգի 5.1. ենթակետում նշված ուսանողների համար մրցույթը կազմակերպվում է մինչև յուրաքանչյուր տարվա սեպտեմբերի 1-ը, նախորդող ուսումնական տարվա յուրաքանչյուր կիսամյակում հանձնած քննությունների և ստուգարքների արդյունքների (ՄՈԳ-ի) հիման վրա: ՄՈԳ-ը հաշվարկվում է Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղում գործող գիտելիքների գնահատման սանդղակի կիրառմամբ (հարյուրերորդականի ճշտությամբ): Ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման համար անցկացվող մրցույթին չեն կարող մասնակցել տվյալ պահին ակադեմիական պարտքեր ունեցող ուսանողները:

Ուսումնական տարվա քննությունների և ստուգարքների արդյունքում միևնույն պայմանների դեպքում հավասար միավորներ ունեցող երկու և ավելի ուսանողների պարագայում՝ երկրորդ կուրսում առավելությունը տրվում է առաջին կուրսի վերջին կիսամյակի քննաշրջանի արդյունքում առավել բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողներին, հաջորդ կուրսերում՝ նախորդ ուսումնական տարվա, իսկ վերջինիս հավասարության դեպքում՝ դրան նախորդող ուսումնական տարվա քննությունների և ստուգարքների արդյունքներով առավել բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողներին: Ըստ առաջադիմության՝ ՄՈԳ-ի, ձևավորվում է տվյալ կուրսի տվյալ մասնագիտության ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունք ունեցող ուսանողների ցուցակը:

10. Սույն կանոնակարգի 9-րդ կետում նշված ցուցակը ֆակուլտետի դեկանի կողմից ներկայացվում է ֆակուլտետի մանդատային հանձնաժողովի քննարկմանը: Ֆակուլտետի մանդատային հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են ֆակուլտետի դեկանը, դեկանի տեղակալը, արհքյուրոյի նախագահը, ուսանողական խորհրդի նախագահը, ուսանողական գիտական ընկերության նախագահը և պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչը:

Ֆակուլտետի մանդատային հանձնաժողովը, ըստ տվյալ կուրսի տվյալ մասնագիտությանը հատկացված նպաստների թվաքանակի, իրականացնում է մրցույթ և կազմում է ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունք ունեցող ուսանողների ցուցակը, որը պարտադիր վավերացվում է մանդատային հանձնաժողովի բոլոր անդամների կողմից: Ցուցակի հաստատման համար կազմվում է արձանագրություն (2 օրինակից), որտեղ պարտադիր կարգով գրանցվում են մանդատային հանձնաժողովի անդամների կողմից արտահայտված կարծիքները և հնարավոր վերապահումները: Արձանագրությունը և մրցութային ցուցակը ստորագրվում են մանդատային հանձնաժողովի նախագահի և անդամների կողմից:

11. Սույն կանոնակարգի 9-րդ կետում նշված ցուցակները և արձանագրությունները մինչև յուրաքանչյուր տարվա սեպտեմբերի 1-ը, համապատասխան ֆակուլտետի դեկանի կողմից ներկայացվում են մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովի դիտարկմանը և հաստատմանը: Մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովի կազմը հաստատվում է Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով: Մանդատային հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի ուսումնամեթոդական վարչության պետը (հանձնաժողովի նախագահ), իրավախորհրդատուն, հաշվապահության, արհեստակցական կազմակերպության, ուսանողական խորհրդի և ուսանողական գիտական ընկերության ներկայացուցիչները: Սույն կանոնակարգի 9-րդ կետում նշված ցուցակներում անձշտություններ, վրիպումներ, սխալներ, ինչպես նաև ցուցակների կազմման ընթացակարգի այլ խախտումներ հայտնաբերվելու դեպքերում մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովն իրավասու է տվյալ մասնագիտության ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունք ունեցող ուսանողների ցուցակը հետ վերադարձնել տվյալ ֆակուլտետ՝ նոր մրցույթի կազմակերպման պահանջով: Սխալներ և ընթացակարգի խախտումներ թույլ տված անձինք ենթակա են կարգապահական տույժերի, որը ձևակերպվում է մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով:

12. Իջևանի մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովի կողմից հաստատված ցուցակները մեկօրյա ժամկետում ուղարկվում են ուսանողների էլեկտրոնային հասցեներին: Ցուցակների վերաբերյալ դիմում-բողոքները երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում պետք է ներկայացվեն մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովին: Նշված ժամկետի ավարտից հետո մանդատային հանձնաժողովը քննարկում է ներկայացված դիմում-բողոքները (եթե այդպիսիք կան), հաստատում է ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցում ստացող ուսանողների վերջնական ցուցակները և այն հրամանագրման նպատակով ներկայացնում է Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենին: Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի հրամանում պարտադիր կարգով նշվում է ուսանողական նպաստի տրամադրման ժամկետը՝ տվյալ տարվա սեպտեմբերի 1-ից մինչև հաջորդ տարվա օգոստոսի 31-ը: Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցում ստացող ուսանողների հրամանագրումից հետո ուսանողների այլ ուսումնական հաստատություն կամ այլ ֆակուլտետ փոխադրվելու, ինչպես նաև մասնաճյուղից ազատվելու դեպքերում ազատված ուսանողական նպաստները, տվյալ ուսումնական տարում, այլ ուսանողների չեն տրամադրվում:

13. Ուսումնառությունն ընդհատած (Ժամկետային զինծառայության գորակոչվելու, առողջական վիճակի պատճառով ակադեմիական արձակուրդում գտնվելու, հղիության և ծննդաբերության, ինչպես նաև մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի դեպքերում) ուսանողը վերականգնվելիս պահպանում է նախկինում ունեցած ուսանողական նպաստ ստանալու իրավունքը (Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեով նախատեսված ուսանողական նպաստ ստացողների ընդհանուր թվաքանակի շրջանակներում): Ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունքից օգտվող ուսանողի կողմից սույն կետով սահմանված պատճառներով ուսումնառությունն ընդհատելու դեպքում ազատված ուսանողական նպաստը նույն կուրսում տվյալ ուսումնական տարում չի օգտագործվում և հետագայում ավելացվում է այն կուրսի տվյալ ուսումնական տարվա ուսանողական նպաստներին որտեղ ուսանողը վերականգնում է իր ուսանողական իրավունքները:

14. Այլ պատճառներով ուսումնառությունն ընդհատած, այլ բուհերից, Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի այլ մասնագիտություններից, ուսումնառության համակարգից տեղափոխված ուսանողները, ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունքից կարող են օգտվել Իջևանի մասնաճյուղում տվյալ մասնագիտությունում, առկա ուսուցման համակարգում մեկ ուսումնական տարի սովորելուց հետո, իսկ ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման իրավունքից՝ առկա և հեռակա ուսումնառության համակարգում մեկ կիսամյակ սովորելուց հետո:

3. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏԻ ՁԵՎՈՎ ՈՒՍՄԱՆ ՎԱՐՉԱՎՃԱՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

15. Պետությունն ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցում տրամադրում է յուրաքանչյուր տարի Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության կողմից սահմանված ուսանողի միջին որակական գնահատականի նվազագույն շեմը հաղթահարած և ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից յուրաքանչյուր տարի սահմանվող անապահովության սահմանային միավորից բարձր միավորներ ունեցող հետևյալ խմբերին՝

ա) մինչև 5 միավորով բարձր անապահովության միավոր ունեցող ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին՝ ուսման վարձի 50 տոկոսի չափով.

բ) 5-10 միավորով բարձր անապահովության միավոր ունեցող ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին՝ ուսման վարձի 60 տոկոսի չափով.

գ) 10-15 միավորով բարձր անապահովության միավոր ունեցող ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին՝ ուսման վարձի 70 տոկոսի չափով.

դ) 15-20 միավորով բարձր անապահովության միավոր ունեցող ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին՝ ուսման վարձի 80 տոկոսի չափով.

ե) 20-ից բարձր անապահովության միավոր ունեցող ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին՝ ուսման վարձի 100 տոկոսի չափով:

16. Ուսանողի միջին որակական գնահատականի նվազագույն շեմը յուրաքանչյուր տարի սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարությունը:

17. Պետության կողմից ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցում ստանալու համար ուսանողն իր ընտանիքի անապահովության միավորի վերաբերյալ սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմնի տրամադրած տեղեկանքը յուրաքանչյուր տարի բուհին է ներկայացնում մինչև տվյալ տարվա սեպտեմբերի 10-ը:

18. Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ սահմանված կարգով 1-ին կուրս ընդունված և ընտանիքների անապահովության սահմանային միավորից բարձր միավորներ ունեցող ուսանողներին՝ ընդունելության մրցութային քննությունների արդյունքում համապատասխան միավորի շեմը հաղթահարելու դեպքում ուսանողական նպաստները տրվում են ըստ սույն կարգի 15-րդ կետով սահմանված չափերի և 17-րդ կետով սահմանված ընթացակարգով: Ըստ կրթական աստիճանների մասնագիտությունների համապատասխան միավորի (մագիստրոսի կրթական աստիճանի դեպքում՝ միջին որակավորման գնահատականի) նվազագույն շեմերը յուրաքանչյուր տարի սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարությունը:

19. Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղը, վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի առնվազն տաս տոկոսին, ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն յոթ տոկոսի չափով, իր միջոցների հաշվին՝ հիմք ընդունելով բարձր առաջադիմությունը և սոցիալական խումբը, իրականացնում է ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցում հետևյալ կարգավիճակ ունեցող ուսանողներին.

19.1. սոցիալապես անապահով (ընտանիքների անապահովության սահմանային միավորից բարձր միավոր ունեցող ընտանիքների) ուսանողներին՝ 30 տոկոսի չափով,

19.2. 18 տարին լրանալուց հետո առանց ծնողական խնամքի մնացած ուսանողներին մինչև 23 տարին լրանալը՝ 50 տոկոսի չափով,

19.3. 23 տարին չլրացած միակողմանի ծնողագուրկ (միածնող) ուսանողներին՝ 50 տոկոսի չափով,

19.4. մինչև մեկ տարեկան երեխա ունեցող ուսանողներին՝ 50 տոկոսի չափով,

19.5. երեք և ավելի անչափահաս, կամ երեք և ավելի ուսանող երեխա ունեցող ընտանիքների ուսանողներին՝ 30 տոկոսի չափով,

19.6. 1-ին կամ 2-րդ խմբի հաշմանդամ, այդ թվում՝ հաշմանդամ ազատամարտիկ (բժշկասոցիալական փորձաքննական որոշման և ՀՀ պաշտպանության մարտական գործողությունների մասնակցի կամ երկրապահ կամավորականի վկայականի ներկայացման դեպքում) ծնող ունեցող ուսանողներին՝ 30 տոկոսի չափով,

19.7. մարտական հերթապահություն իրականացնող զորամասերում մարտական հերթապահության մեջ ընդգրկված պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայություն անցած ուսանողներին (զինվորական գրքույկում համապատասխան գրառման առկայության դեպքում)՝ 30 տոկոսի չափով,

19.8. սոցիալապես անապահով (ընտանիքների ապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված, անապահովության 0-ից բարձր մինչև սահմանային միավորի շեմը միավոր ունեցող ընտանիքների) ուսանողներին՝ 20 տոկոսի չափով,

19.9. ուսանողական նպաստների համակարգում չընդգրկված, երկու կիսամյակ անընդմեջ առավել բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողներին, որոնք ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման համար անցկացված փոխատեղման մրցույթի արդյունքում զրկվել են նպաստի իրավունքից մինչև 0.1 միավոր տարբերության պատճառով՝ 50 տոկոսի չափով,

19.10. մարտական գործողությունների մասնակիցների (ազատամարտիկների) երեխա ուսանողներին (ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության մարտական գործողությունների մասնակցի կամ երկրապահ կամավորականի վկայականի ներկայացման դեպքում)՝ 20 տոկոսի չափով,

19.11. հեռավոր լեռնային և սահմանամերձ գյուղերի հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների (երկու ծնողները) երեխա ուսանողներին՝ 30 տոկոսի չափով,

19.12. Երևանի պետական համալսարանի Բջևանի մասնաճյուղում հիմնական աշխատանքային պայմանագրով աշխատող-ուսանողներին և աշխատողների երեխա ուսանողներին, հետևյալ չափերով.

ա) Բջևանի մասնաճյուղում 5-15 տարվա աշխատանքային ստաժ ունենալու դեպքում՝ պրոֆեսորադասախոսական համակազմի աշխատողների համար 60 տոկոսի չափով

(մագիստրատուրայում՝ 40 տոկոսի չափով), մյուս տարակարգերի աշխատողների համար՝ 50 տոկոսի չափով (մագիստրատուրայում՝ 30 տոկոսի չափով)։

բ) Իջևանի մասնաճյուղում 15 տարուց ավելի մինչև 25 տարվա աշխատանքային ստաժ ունենալու դեպքում՝ պրոֆեսորադասախոսական համակազմի աշխատողների համար՝ 70 տոկոսի չափով (մագիստրատուրայում՝ 50 տոկոսի չափով), մյուս տարակարգերի աշխատողների համար՝ 60 տոկոսի չափով (մագիստրատուրայում՝ 40 տոկոսի չափով)։

19.13. Երևանի պետական համալսարանի կողմից անցկացվող դպրոցականների օլիմպիադայում 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կարգի դիպլոմի արժանացած ուսանողներին՝ 1-ին կարգի դիպլոմի արժանանալու դեպքում՝ 50 տոկոսի չափով, 2-րդ կարգի դիպլոմի արժանանալու դեպքում՝ 40 տոկոսի չափով և 3-րդ կարգի դիպլոմի արժանանալու դեպքում՝ 30 տոկոսի չափով: Սույն կետով սահմանված ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցումն ուսանողին տրամադրվում է միայն ուսումնառության 1-ին կուրսում,

19.14. առանձնահատուկ դեպքերում, այլ կարգավիճակ ունեցող ուսանողներին՝ ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի որոշմամբ սահմանված չափով:

20. Երկու և ավելի կարգավիճակների համապատասխանող, կամ մի քանի արտոնություններին հավակնելու դեպքում ուսանողը կարող է օգտվել դրանցից միայն մեկից, որի դեպքում կիրառվում է մասնակի փոխհատուցման առավելագույն չափը:

21. Ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցումից ուսանողը կարող է օգտվել սահմանված միջին որակական գնահատականի (ՄՈԳ) շեմը հաղթահարելու դեպքում: Յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա համար միջին որակական գնահատականի (ՄՈԳ) շեմը սահմանվում է Իջևանի մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով: Անհարգելի պատճառներով (անբավարար գնահատական, չստուգված ստանալու կամ անհարգելի պատճառով քննությանը, ստուգարքին չներկայանալու, տնօրենի, ֆակուլտետի դեկանի կողմից նկատողություն ունենալու դեպքերում) ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում քննություններ, ստուգարքներ հանձնած ուսանողները ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման իրավունքից չեն օգտվում:

22. Սույն կանոնակարգի 19-րդ կետով սահմանված ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման վերաբերյալ դիմումներն ընդունվում են առկա ուսումնառության համակարգում սովորող ուսանողների դեպքում՝ յուրաքանչյուր կիսամյակի առաջին չորս շաբաթների ընթացքում, իսկ հեռակա ուսումնառության համակարգում սովորող ուսանողների դեպքում՝ դասերի փաստացի սկսելուց հետո երկու շաբաթվա ընթացքում:

Սույն կետում սահմանված ժամկետների ավարտից հետո ներկայացված ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման վերաբերյալ դիմումները ենթակա չեն քննարկման:

23. Բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առկա ու հեռակա ուսումնառության համակարգերում սովորող առաջին կուրսի ուսանողները, ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման իրավունքից կարող են օգտվել միայն ուսումնառության երկրորդ կիսամյակից, բացառությամբ սույն կանոնակարգի 19.12-րդ և 19.13.-րդ կետերով սահմանված կարգավիճակ ունեցող ուսանողների, ովքեր ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման իրավունքից կարող են օգտվել ուսումնառության առաջին կիսամյակից:

Սույն կանոնակարգի 19.9. ենթակետում սահմանված կարգով ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցման իրավունքից կարող են օգտվել միայն առկա ուսուցման համակարգում սովորող ուսանողները՝ սկսած երկրորդ կուրսից: Սույն կանոնակարգի 19-րդ կետով սահմանված ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցում ուսանողին տրամադրվում է մեկ ուսումնական կիսամյակի համար, բացառությամբ 19.9. և 19.13. կետերի, որում սահմանված դեպքերում ուսման վարձավճարի մասնակի փոխհատուցումը տրամադրվում է մեկ ուսումնական տարվա համար:

4) ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

24. Պետական կրթաթոշակը պետական ֆինանսական օժանդակություն է գերազանց և լավ առաջադիմություն ցուցաբերած, հասարակական ակտիվ դիրքորոշում ու պատշաճ վարքագիծ դրսևորած ուսանողներին՝ ֆինանսական խրախուսանքի ձևով:

25. Ուսանողների հասարակական ակտիվ դիրքորոշումը բնութագրվում է ստորև նշվող ցուցանիշներով՝

ա) մասնակցությունը ֆակուլտետի և մասնաճյուղի ուսանողական հասարակական աշխատանքներին,

բ) զեկուցումներ, ռեֆերատներ, հրատարակված աշխատանքներ (գիտական ամսագրերում և զանգվածային լրատվության միջոցներում),

գ) մասնակցությունը միջբուհական, քաղաքային, հանրապետական և միջազգային մրցույթներին, օլիմպիադաներին, ուսանողական գիտական նստաշրջաններին, ուսանողական շինարարական ջոկատների աշխատանքներին,

դ) ֆակուլտետի կամ մասնաճյուղի ղեկավարության մեկանգամյա կամ բազմակի հանձնարարականների բարեխղճորեն և ժամանակին կատարում, որոնք ունեն համապատասխան ձևակերպում:

26. Ուսանողների պատշաճ վարքագիծը դրսևորվում է նրանց կողմից մասնաճյուղի ներքին կարգապահության կանոնների խստիվ պահպանմամբ, և նշված կանոնների խախտման առիթով տնօրենի կամ ֆակուլտետի դեկանի կողմից տրված նկատողության հրամանները հիմք են հանդիսանում պետական կրթաթոշակ չհատկացնելու համար:

27. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի առկա ուսուցման համակարգում սովորող 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամության կարգ կամ հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող ուսանողներին, ինչպես նաև զոհված զինծառայողի երեխա-ուսանողներին հերթական քննությունները և ստուգարքները դրական գնահատականներով հանձնելու դեպքում, վճարվում է կրթաթոշակ՝ անկախ ստացվող նպաստից կամ թոշակից: ԵՊՀ ԻՄ-ում սովորող՝ առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներին վճարվում է կրթաթոշակ՝ մասնաճյուղում սահմանված կրթաթոշակի 150 տոկոսի չափով:

28. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի պետական կրթաթոշակների թվաքանակը և չափը հաստատում է ՀՀ կառավարությունը, յուրաքանչյուր տարի տվյալ տարվա ՀՀ պետական բյուջեով մասնաճյուղին հատկացված միջոցների սահմաններում:

29. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղում պետական կրթաթոշակների հատկացման և հրամանագրման գործընթացը կազմակերպվում է սույն կանոնակարգի 20-րդ կետում նշված մանդատային հանձնաժողովների միջոցով և համապատասխան կարգով: Մրցույթի անցկացումից հետո տվյալ մասնագիտությունում ազատ պետական կրթաթոշակներ առաջանալու դեպքում դրանք կարող են վերաբաշխվել ֆակուլտետի մյուս մասնագիտությունների վրա:

30. Յուրաքանչյուր ուսումնական կիսամյակի ավարտին սույն կանոնակարգի 23-25-րդ կետերում նշված պայմանների պահպանման պարագայում պետական կրթաթոշակի հատկացումը վերահաստատվում է: Թվարկված պայմանները չապահովելու դեպքում՝ ուսանողը զրկվում է պետական կրթաթոշակից:

31. Ազատված պետական կրթաթոշակները մրցութային կարգով հատկացվում են տվյալ մասնագիտության այլ ուսանողների:

32. Ուսումնառությունն ընդհատած (Ժամկետային զինծառայության գորակոչվելու, առողջական վիճակի պատճառով ակադեմիական արձակուրդում գտնվելու, հղիության և ծննդաբերության, ինչպես նաև մինչև 3 տարեկան երեխայի խնամքի դեպքերում) ուսանողը վերականգնվելիս պահպանում է նախկինում ունեցած կրթաթոշակ ստանալու իրավունքը (Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեով նախատեսված կրթաթոշակ ստացողների ընդհանուր թվաքանակի շրջանակներում):

33. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղը իրավասու է սեփական և ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված այլ միջոցների հաշվին սահմանելու ներբուհական, այդ թվում՝ անվանական կրթաթոշակներ:

34. ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի անվանական կրթաթոշակ նշանակվում է բակալավրիատի և մագիստրատուրայի առավել աչքի ընկնող, վերջին 3 կիսամյակում անընդմեջ գերազանց առաջադիմություն (մագիստրատուրայի ուսանողների դեպքում հաշվի են առնվում նաև բակալավրիատում ցուցաբերած առաջադիմության արդյունքները) և գիտական, հասարակական ակտիվություն ցուցաբերած ուսանողներին:

35. Անվանական կրթաթոշակի հավակնորդ ուսանողների թեկնածությունները քննարկում են ֆակուլտետների խորհուրդները, որի վերաբերյալ հիմնավորված եզրակացություն են ներկայացնում մասնաճյուղի ուսումնամեթոդական վարչությանը: Անվանական կրթաթոշակների հավակնորդների ցուցակը ներկայացվում է ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհրդի հաստատմանը: ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհուրդը բաց քվեարկությամբ, ձայների պարզ մեծամասնությամբ հաստատում է անվանական կրթաթոշակները, որի հիման վրա մասնաճյուղի տնօրենը տալիս է համապատասխան հրաման: Անվանական կրթաթոշակից զրկելը կատարվում է մասնաճյուղի տնօրենի հրամանով:

36. Անվանական կրթաթոշակների տրամադրումը վերանայվում է յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա սկզբում:

Ուսանողը զրկվում է նշանակված անվանական կրթաթոշակից, եթե ուսումնական կիսամյակի ավարտին չի համապատասխանում սույն կանոնակարգի 34-րդ կետով սահմանված չափանիշներին:

ԿԱՐԳ

ԵՊՀ ԻՋԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ

(հատված)

Ա) ԲԱՆԱՎՈՐ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄ

1. Բանավոր քննության դեպքում ուսանողը կարող է բողոքել քննության օրը՝ մինչև քննասենյակից դուրս գալը:

2. Ուսանողն իրավունք ունի բողոք ներկայացնի քննող դասախոսին, իսկ վերջինիս հետ անհամաձայնության դեպքում՝ նույն օրը դիմելու համապատասխան ամբիոնի վարիչին, այնուհետև ֆակուլտետի ղեկանին: Համապատասխան ամբիոնի վարիչի կամ ղեկանի կողմից կազմվում է հանձնաժողով և քննարկվում է ուսանողի դիմում-բողոքը:

3. Բողոք-դիմումի քննարկման արդյունքում կարող է որոշում ընդունվել քննության արդյունքի պահպանման կամ բարձրացման մասին:

4. Բողոքի արդյունքում չի կարող որոշում ընդունվել քննության արդյունքի իջեցման մասին:

Բ) ԳՐԱՎՈՐ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄ

1. Գրավոր քննության արդյունքների մասին տեղեկանալուց և աշխատանքներին ծանոթանալուց հետո ուսանողն իրավունք ունի բողոքարկել իր գնահատականը արդյունքների հրապարակման օրվա ընթացքում:

2. Ստուգող դասախոսի հետ անհամաձայնության դեպքում կարող է երկօրյա ժամկետում բողոքարկելու նպատակով դիմել դասընթացը սպասարկող ամբիոնի վարիչին, ապա ֆակուլտետի ղեկանին, որոնց կողմից կազմվում է հանձնաժողով և քննարկվում է ուսանողի դիմում-բողոքը:

3. Արդյունքում գնահատականը կարող է պահպանվել կամ փոխվել:

Գ) ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄ

1. Շրջանավարտը կարող է բողոքարկել ավարտական աշխատանքի գնահատականը առարկայական հանձնաժողովի նախագահին՝ արդյունքների հրապարակելուց հետո՝ 1 ժամվա ընթացքում:

2. Գրավոր բողոքը ներկայացվում է հանձնաժողովի նախագահին, որի քննարկումը կազմակերպվում է նույն օրը:

3. Գրավոր բողոքի քննարկմանը մասնակցում են մասնաճյուղի վարչական անձնակազմի, տվյալ հանձնաժողովի անդամ չհանդիսացող աշխատակիցը և մասնաճյուղի ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչը, որոնց թեկնածությունները նախապես հաստատվում են տնօրենի կողմից:

4. Շրջանավարտի ներկայությամբ լսվում է պատասխանի ձայնագրությունը: Բողոքարկման արդյունքում բաց քվեարկությամբ, հանձնաժողովի անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ, կայացվում է որոշում՝

ա) գնահատականը թողնել անփոփոխ,

բ) գնահատականը բարձրացնել:

5. Ընդունած որոշման վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն, որը ստորագրվում է հանձնաժողովի նախագահի, մասնաճյուղի վարչական անձնակազմի, ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչների և շրջանավարտի կողմից:

6. Կայացված որոշմանը անհամաձայնություն հայտնելու դեպքում գրավոր ներկայացվում է հատուկ կարծիք, որը կցվում է արձանագրությանը:

7. Գնահատականի փոփոխման դեպքում արձանագրությունների հատուկ մատյանում կատարվում է համապատասխան գրառում:

Դ) ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐԻ, ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՆԵՐՔՈՒՀԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՑՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄ

1. Մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովի կողմից ուսանողական նպաստի ձևով ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցման իրավունք ունեցող ուսանողների, պետական և ներքուհական կրթաթոշակների հաստատված ցուցակները մեկօրյա ժամկետում հրապարակվում են ֆակուլտետներում (փակցվում են յուրաքանչյուր ֆակուլտետի հրամանների և հայտարարությունների ցուցատախտակին):

2. Ցուցակների վերաբերյալ դիմում-բողոքները երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացվում են մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովին: Նշված ժամկետի ավարտից հետո մասնաճյուղի մանդատային հանձնաժողովը քննարկում է ներկայացված դիմում-բողոքները (եթե այդպիսիք կան) հաստատում է ուսանողների վերջնական ցուցակները:

3. Ուսանողների վերջնական ցուցակները հրամանագրման նպատակով ներկայացվում է մասնաճյուղի տնօրենին:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԻՋԵՎԱՆԻ
ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԻ
ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԻՂԵՑՈՒՅՑ

ԿԱԶՄԵՑ՝ ՎԱՀԱՆ ԱՂԱԲԱԲՅԱՆԸ

ՀԱՍՑԵ՝ 4001, ՀՀ ՏՄՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ, Ք. ԻՋԵՎԱՆ, ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ 3
ԿԱՅՔԷԶ՝ www.ijevan.yసు.am